

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

לקוטי רשימות

•

רשימות עניינים וסיפורים

כתובים בידי

כבוד קדושת מלך המשיח

אדמו"ר מנחם מענדל

שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

שהואיל לפרסמם – במסירתם, העתקתם או בע"פ

•

יוצא לאור על ידי מערכת ההו"ל של
"מרכז החסד - מטה משיח נתני"

נתני', אה"ק

770 אחד העם

ב רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים ותשע לבריאה
הי' תהא שנת סגולות טובה – שנת הקהל
שנת הששים לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מפתח כללי

מענת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בקשר עם ההו"ל . . . ב	
מדברי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א אודות ה'רשימות' ג	
רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ז	
תר"צ ז	תש"ו יא
תרצ"א ז	תש"ח יב
תרצ"ב ח	רשימות שאין זמנם ברור . . . יב
תרצ"ד י	ליקוט מצוואת אדנ"ע כב
תרצ"ה י	אוסף רשימות קצרות כב
מפתח עיני משיח וגאולה לד	

מענת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

בקשר עם ההו"ל של קובץ זה

. . מאשר הנני קבלת ספרו . . ויהי רצון אשר ירבה חיילים
לאורייתא בדברי תורה שבכתב ותורה שבע"פ, ולא רק בחלק
הנגלה שבהם, אלא גם בפנימיות התורה שבדורנו נתגלתה
בתורת החסידות, והרי תורה אחת היא, ואדרבה - ע"פ
המבואר בזהר הק' (פרשת בהעלותך את הנרות, קנ"ב א')
פנימיות התורה היא נשמתא דאורייתא לגופי תורה חלק
הנגלה, אשר אם תמיד ובכל מקום הי' הכרח בזה, עאכו"כ
בדורנו דרא דעקבתא דמשיחא ובאה"ק ת"ו אשר עיני ה'

אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית השנה, וכידוע אגרת
הק' להבעש"ט אשר לכשיפוצו מעינותיו חוצה, קאתי מלכא דא
מלכא משיחא . .

אג"ק חכ"ב ע' רסג

ר"ד בעת ברית-מילה, ז' אדר שני ה'תשי"א

א. שאלתי פעם אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר אודות מנהגים - למה לא רשמו אותם? והשיב לי: לא היו מונחים בזה ("מ'איז ניט געלעגן אין דעם"). ושאלתי: הרי ישנם ריבוי עינים הנוגעים לפועל וצריכים לידע איך להתנהג? והשיב: באמת חבל ("עס איז טאקע אשאד") שלא רשמו אותם.

ולכן, כשראיתי איזה מנהג אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר, ציינתי ברשימה, והשייך גם לרבים, הבנתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר שכדאי לפרסם ברבים.

ב. פעם נזדמן לי להיות נוכח בברית-מילה שבה נתכבד כ"ק מו"ח אדמו"ר בסנדקאות, וציינתי ברשימותי כמה הנהגות . . (נדפס להלן ע' כ)

•

חלק משיחת ש"פ במדבר, תשכ"ט

. . ותכלית הכוונה – שהיא ביאת המשיח באה ע"י הפצת המעיינות ונסיעה לשליחות ואפילו בשבת כשישנה פה התוועדות –נוסע הוא. ולא שנשאר פה ומגיע להתוועדות ואומר: "שישו בני מעי", הם יושבים, אבל הם ישנים ולבם טוב עליהם, הם נמצאים כאן, "חזי דאתאי" – הוא כאן, והגם שטוען שדוחפים אותו ומכווצים אותו ולא מניחים לו לישון, זהו תירוץ בשביל הנכד או עכ"פ בשביל הילד, לפועל אבל, ישנם אלה שבשבת זו נסעו לשליחות ופעלו גם עם כמה וכמה מישראל.

ו"חסידישער בחור" נקרא, לא זה שגונב מאמרים, או שעושה "קונצים" חדשים ועומד תחת הדלת ושומע מה שאינו צריך לשמוע, לא שכבר למד את כל המאמרים שישנם וכולם

ה חלק משיחת ש"פ במדבר, תשכ"ט

כבר מונחים אצלו בראש, והוא גונב מאמרים נוספים שרוצה ללמוד. המאמרים נמצאים אצלו והוא, לא יודע אותם, לא לומד אותם וכו', הוא גונב את המאמרים ולאחמ"כ מפרסם שהמאמרים "שלו" עם חותמת וכו' וכל זה הוא רק מצד ישות וגאווה וגסות הרוח.

אח"כ מצא הוא "קונץ", ונעמד תחת החלון ויכול לשמוע מה שמדברים, לא שהוא רוצה לדעת מה עליו לעשות, ללמוד קצש"ע, זה אין ביכולתו לעשות, עשה מה שאומרים לך לעשות, הוא נכנס ליחידות ואמרים לו כך וכך, לאחמ"כ הוא יוצא ושולח פתק ע"מ שיגיהו אותו – שמא חלילה הוא "פספס" איזו מלה.

וכך הולך כל השנה ולא עושה כלום, הוא נכנס אחרי שנה ליחידות וכותב, שלפני שנה ציוו לו לעשות כך וכך וכו' ולפועל לא עשה כלום, רק מכיוון שזהו מנהג להכנס ביום הולדת ליחידות הוא עושה לי "טובה" ונכנס הלאה, וכל זה הוא לא עושה, רק לעמוד תחת החלון עם מכשיר וצריך לשמוע מה שמדברים ועי"ז הרי "חסיד מתקרי", "חכם מתקרי", "תמים מתקרי", "'קונצער-מאכער" מתקרי".

כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, עשה "קונצים" עם הטלפון לשמוע מה שאביו (כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע) אומר (ראה לקו"ש ח"ב – הוספות ליו"ד שבט). זה הי' לאחר שאת כל הנהגות הגלויות הוא קיים וזה הביא לו הוספה. הוא למד עוד שעה וזה הביא לו הוספה באתכפייא, הוא בכה בתפילה וכו' וכו', אבל אצלו – "לא מיני' ולא מקצתי", הוא עצמו גנב את המכתב שם כתוב שצריך ללמוד או שצריך להתפלל אבל לו

רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א 1

זה לא נוגע. לכל הפחות אתה, שגנבת את המכתב תקיים מה שכתוב שם, לקרוא את העיתון הוא מוצא זמן אבל ללמוד לא.

רבינו הזקן אמר "מים גנובים ימתקו" לאחר שלמד ט"ז פעמים ש"ס או י"ב פעמים לפי השיטות בזה בנוגע לגילו אז, וכמו שהובא בהקדמת השו"ע, ולרבינו הזקן לא הי' יצה"ר – "שהרגו בתענית". אתה שייך במקצת להנהגות אלו, אתה אפי' פעם אחת ש"ס גם לא למדת, למד תניא בע"פ, למד קצש"ע, תוסיף הוספה בלימוד, למד עוד שעה וכו'.

רצונך להידמות לאברהם פריז? אברהם פריז הי' תמים חסידי אמיתי, וכשגנב מאמרים ידע מכך הרבי, ואמר: תבוא עליו ברכה. אבל אתה "אפרוח שלא נפתחו עיניו" . .

. . ו"לאו עכברא גנב אלא חורא גנב" האשמים בזה הם המדריכים או המשגיחים, המשפיעים והמחנכים שאין פוצה פה ומצפצף, ער זאגט אים און גיס דערביי א שמיכל און דער משפיע גייט שפאצירן אין דער צייט און דער בחור אין יענע צייט טוט זיך זיינס, אז די משגיחים און משפיעים וואלטן מחנך געווען וואלט געווען באופן אחר . .

. . לאחר שהוא בן יצחק ויעקב. ויש לו הורים חסידיים, לפועל ברעכט ער שלעסער וגונב מאמרים וכו' וכו', ומפרש שלזה הייתה כוונת רבינו הזקן באמרו "מים גנובים ימתקו", אתה רוצה לגנוב תגנוב אצלך, תניח את עצמך פון דיין לינקע קעשענע אין דיין רעכטע קעשענע, אבל תפסת לגנוב אצלי, ואח"כ אתה "מכניס" זאת בקדושה.

את הנותן ליצה"ר יניקה מדברים שבקדושה. עד עכשיו לא הי' לאף אחד מכשיר-הקלטה, ואף אחד לא העז לעמוד תחת החלון, והוא בא ואומר שהוא "קונצ'לער" וכו', ולאחרי חודש

ימים הוא מפרסם, שזה שהוא שומע מתחת החלון, אי"ז רק יום או שבוע, אלא כבר חודש ימים הוא שומע כל מה שנעשה וכו', ואת כל זה הוא עושה לא בכדי שתהי' לו מזה הוראה בפועל, כי אפילו קצש"ע הוא לא יודע.

העיקר יהי' שיחזיקו בכל מה שנאמר ולא יעשו פעולות פרסום וכו', וכנ"ל שאי"ז "אינטרס". לא למשגיחים ולא למשפיעים וכו', דיברתי פעם אחת וחושבני שזה מספיק, לפועל אבל עשו מזה הנחה ועשו העתקה ושלחו וכו' וכו', אבל עכשיו הכריחו לדבר עוד פעם, ויותר מזה לא יהי' צריך, כי ב' פעמים זה מספיק, ובג' פעמים הוי חזקה הן לשומע והן לאומר.

(בסוף אמר) צריכים לסיים בדבר טוב . . יינה של תורה.

"לא הדפסתי מרשימותי לפועל"

בשיחת ש"פ משפטים תשמ"ז הזכיר אד"ש מה"מ סיפור אודות כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע, שהפשיט את שרוולו והראה לבנו, כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ, ואמר: ראה כמה יקר גופו של היהודי, שבשבילו שפכו כל-כך הרבה תומ"צ. בעת הגהת השיחה ציין אד"ש את המקור לסיפור בספר "היום יום . . .". לפני הדפסת השיחה כתבו המניחים

מוצש"ק, ט' מנ"א ר"ץ יהפך לשמחה, ברלין. ט

מוצש"ק, ט' מנ"א ר"ץ יהפך לשמחה, ברלין.

הייתי אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א, שכב על הספה, סיפר ע"ד מנהג אמירת ההפטרה בשבת ר"ח מנ"א: אאמו"ר [אבי אדוני מורי ורבי – מוהרש"ב נ"ע] אמר פעם השמים כסאי. כעבור שנים אחדות וחל עוד הפעם ר"ח מנ"א בשבת אמר שמעו דבר ה'. ואמר אז שמתחרט על אשר אמר לפני איזה שנים השמים כסאי.

ויעוין השקו"ט בזה, בשו"ע או"ח סתכ"ה ובנ"כ. שערי אפרים ש"ט סכ"ב.

ממכ' תמוז הישי"ת
לקו"ש חכ"ד ע' 337. ובכ"מ.

•

תשרי, תרצ"א

הנהגות: אחר ר"ה אין "אומרים סליחות.

שיחות ר"ה: הרוזינער הי' הולך לתשליך לא בר"ה, כי "אם בי"ג מידות (יום ד' דעשרת ימי "תשובה). בהיותי בארצות ה"ברית - בניו יארק - אשתקד [תר"צ] הלכתי לתשליך ימים אחדים לפני ר"ה, במוצאי ר"ה ולי"ג מידות. אדמו"ר הצמח "צדק הי' אומר י"ג מידות.

הרבנית (אשת אדמו"ר מהרשנ"ע) היתה גם "כן אומרת והי' בשבילה מנין מיוחד, כי אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע לא הי' בא אל המנין לאמר (אם אמר ביחידות - לא אמר ברור. אבל כנראה "מבין השיטין" - גם ביחידות לא אמר סליחות אחר ר"ה).

ממכ' א' דחזוהמ"ס תש"ח

י רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

•

אייר רצא

אדמו"ר הזקן הורה לכתוב פצוע דכא באלף לבסוף ולא בה"א.

בפראג יש ספר "תורה שקבלה בידם שהגי' עזרא הסופר, אין קורין בו אלא בשמחת "תורה וגוללין אותו תמיד בפרשת שמע. כשהייתי בפראג בשנת תרס"ח ראיתי וכתוב בו "דכא" באלף. כן כשהייתי בוארמס בשנת תרס"ז ראיתי שם ס"ת אשר מקובל בידם שכתבו מהר"ם מרוטנבורג וגם בו כתוב דכא באלף. ועיין בשארית יהודא (יו"ד סי' ט"ז) ודברי נחמי' (יו"ד סי' כ"ב). ובס' משנת אברהם (סי' לב) מציין כמה ספרים הדנים בזה.

היום יום... ז אלול

•

מרשימותיכח' תמוז, צב

רי"ל אחי כ"ק רבינו הגדול, הנק' בפי כל דער פעטער לייבעלע, נכנס פעם אל כ"ק אחיו רבינו הגדול, ומצא אותו יושב על שולחנו, וגיליוני נייר כתובים לפניו. בידו הימנית אוחז עט, ונשען בראשו על ידו השמאלית, המראה על התעמקות פנימית. ויחכה כ"ק הרי"ל שעה ויותר. בתוך כך נתעורר רבינו הגדול וירא את כ"ק אחיו עומד. ויאמר לו: הנה זה שבוע השלישי שהנני מתבונן בכתיבת תיבה זו

- והראה על גליון הכתוב - מספר התניא - שהי' מונח לפניו

-

אם לכותבה בוא"ו החיבור

מרשימותי כח' תמוז, צב יא

- כמו תיבת ועיקרה ושרשה בפמ"א בתחלתו, והי' יכול לכתוב ראשית העבודה עיקרה, וכתב ועיקרה -

ואמר בזה"ל: אויף אוא"ו אין בינונים מאג מען אועקגעבען זעקס ואכען, און אויף דער זיבעטער ואך ועט וערען ליכטיג ממש מיט אאור עצמי, אויף יעדער אות החיבור, ואס עס איז אין ספר בינונים האב איך איבער געטראכט דעם גאנצן ספר. [= על וא"ו ב'בינונים' אפשר להתעכב שש שבועות, ובשבוע השביעי זה יאיר באור עצמי ממש, על כל אות החיבור, שבספר בינונים חזרתי במחשבתי על כל הספר]

וסיים כ"ק רבינו הגדול נ"ע: הקב"ה משלם מדה כנגד מדה. ומדה כנגד מדה במדת א"ס ב"ה. בין איך בטוח בחסדו של א"ס ב"ה, אז דער וער עס ועט לערנען ספר זה כהלכתו, איז בכל זמן ובכל מקום ועט אים דער אור פנימי מחבר זיין צו [= בטוח אני בחסדו של א"ס ב"ה, שמי שילמד ספר זה כהלכתו, בכל זמן ובכל מקום האור פנימי יחבר אותו ל-] א"ס ב"ה בעל הרצון והבחירה במצות מעשיות דוקא ובתורה בהבנת שכל אנושי.

בלקו"ש ח"ד ע"ד 12 הע' 3 נדפס תוכנה לבד מהפיסקא האחרונה. ומציין "ממכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר, כ"ח תמוז תרצ"ב" המכתב לא נדפס באג"ק אדמו"ר מוהר"י צ. כנראה העתיק כ"ק אד"ש מה"מ חלק ממנו לרשימותיו.

הרשימה נכתבה בעט, ולאחר זמן הוסיף בראשו בעיפרון "מרשימותי" (כשמסר רשימה זו יחד עם צרור אגרות ורשימות).

נדפס בקונטרס "צדי"ק למלך", י"א ניסן תשנ"ב.

יב רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שנת תרצ"ב

בענין עפעפיים. להעיר: שבת קט. [פוך. . מרבה שיער
בעפעפיים] תרגום מלת עפעפיים: ירמי' ט' י"ז ("ועפעפיו יזלו מים",
שפי' גלגל) תילים י"א ד' ("עפעפיו יבחנו בני אדם", ושם פי'
תמוכויו) משלי ו' ד' ("ותנומה לעפעפיו" - גביניך). ראב"ע איוב ג'
ח ("בעפעפי שחר" - ". . . והוא האישון ונקרא עפעף על שם החור").
מצו"צ בכמה מקומות.

לקו"ש חכ"ב ע"ד

•

אלול צד

רבינו הזקן הי' בעצמו הקורא בתורה. פעם אחת לא הי'
בליאזנא ש"פ תבא, ושמע אדמו"ר האמצעי - והוא עודנו נער
קודם הבר מצוה - הקריאה מאחר. העגמת נפש מהקללות
שבתוכחה הביאתו לכאב לב, עד שביוהכ"פ נסתפק רבינו
הזקן אם יוכל להתענות.

כששאלו את אדמו"ר הא"מצעי הרי בכל שנה קורים פרשה
זו, ענה: כשאבא קורא "הערט זיך ניט קיין [=לא נשמעים]
קללות".

י'היום יום... י"ז אלול

•

קטע ר"ד כ"ק מו"ח אדמו"ר (חורף תרצ"ה)

המשך יום טוב של ראש השנה - תרס"ו: עיקר המאמר בכתב
- הי' אסך וויטער [=הרבה יותר] מהנאמר. ההגהות (שהיו
בגליונות בפני "עצמם) - נכתבו לאחרי האמירה.
בין פ' דברים וראה - גם "כן אמר "חסידות", אבל לא
בהמשך. וישנם רק "הנחות".

קייץ צ"ה

בשבוע פ' דברים ירו כו' ונסעתי מליובאוויטש (כנראה זה הי' טעם הפסק ההמשך. הרושם [כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א]).

ההגות לי"א המאמרים "אלה הדברים – וה' אמר המכסה" (וירא רס"ז) כתבם אבא לא בליובאוויטש כי "אם בוורצבורג (מקום נופש באשכנז). כשהשלימם – והי' זה ווייט נאך [=הרבה אחרי] חנוכה – קראני וציווני להביא בענעדיקטין ואמר "לי: אספר לך מאורע. בשנת תרל"ח כשסיים אבא המשך "וככה" קראני ציווה להמשרת להביא יין "טאָקאיער", ציווני לסגור הדלת ואמר "לי: בא נשמח אני ואתה. ודיבר אתי אַ שעה מיט דריי פערטל [=שעה ושלושה רבעים] בעניני חסידות (כנראה הכוונה כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע עם כ"ק מו"ח אדמו"ר. הרושם [כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א]).

י"ט של ר"ה – תרס"ו, ע' תרעג

•

קייץ צ"ה

השעור להפטר מחבוט הקבר הוא, שחלק ששי מהמעת-לעת יאמר אותיות התורה, תהלים כו'. לזכות לזיכור הנפש להפטר מכף הכלה הוא, ע"י חזרה כל היום, כמה שיש ביכולתו, משניות תניא תהלים בעל פה.

היום יום... ז' טבת

•

מרשימת חורף ה'תש"ו

יסוד היסודות ועמוד החכמות, לידע* שיש שם מצוי ראשון, והוא ממציא כל נמצא וכל הנמצאים כו' לא נמצאו אלא מאמיתת המצאו.

יד רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

(* בספר המצות מ"ע א' כתב "שנאמין", אבל א) בספר היד הוא משנה אחרונה לגבי ספר המ"צות, שנכתב בתור הקדמה ליד החזקה (הרמב"ם בהקדמתו). ב) בסהמ"צ לא דייק הרמב"ם כל "כך בתלמוד המצוות ודיניהן (יד מלאכי כללי הרמב"ם כג). ג) בסהמ"צ אפשר שאירע קלקול במלות ההעתקה על "ידי המעתיק (שם כב), מה שאין "כן היד שנכתב בלה"ק. ד) על "פי כתב"י הערבי של סהמ"צ הנמצא עתה, יש "אומרים שגם בסהמ"צ יש לפרש "לידע". וכמו שהוא במנין המצות שבראש היד (ראה סהמ"צ הוצאת הר"ח העליר).

ממכ"ט אדר, התשל"ה

לקו"ש ח"א ע"פ

•

משיחות תשרי, תש"ח

אשת אדמו"ר מהרשנ"ע, חמותה אשת אדמו"ר הצ"צ וכן אשת אדמו"ר האמ"צעו היו אומרות סליחות בעשרת ימי "תשובה, אבל לא האנשים.

סיפר אאזמו"ר [אבי אדוני זקני מורי ורבי] (מהרשנ"ע) לאאמו"ר [אבי אדוני מורי ורבי - מוהרש"ב נ"ע], אשר פעם בראותו שאמו הלכה לסליחות - בעשי"ת - ואביו (הצ"צ) זיצט און לערנט [=יושב ולומד], שאל אותו על דבר "זה. ויענהו אדמו"ר הצ"צ: עס איז דא א צייט ווען מען דארף זאגען און עס איז דא א צייט ווען מ'דארף טאן [=ישנו זמן שצריכים לומר ויש זמן שצריכים לעשות].

במענה על שאלתי שכתוב לאמר סליחות בצום "גדלי", ענה כ"ק מו"ח אד"ש: צום גדלי' איז דאך פון די [=הוא הרי מה-] ד' צומות המפורשים בכתוב.

•

•

כי תשא את ראש בני"י

כי תשא את ראש בני "ישראל, משה רבינו עליו "השלום דוקא רעיא "מהימנא ורעה אמונה אמונת אומות "העולם (סידור) בני "ישראל, מקיף וצריך "להיות ורעה, בפנימיות.

כי תשא את ראש בני "ישראל לפקודיהם ונתנו גו'. וצריך "להבין דהוה לי' "למימר כי תפקוד את בני "ישראל ומהו תשא ואת ראש דוקא, והנה רש"י פירש כשתחפוץ לידע מספר בני ישראל לא תמנה אותם כדי שלא יהי בהם נגף אלא תספור מחצית שקליהם ועל-ידי-זה תדע מספרם. דלפי פירוש זה קאי בדבר הרשות. ובמדרש איתא שהי' ציווי על מנין בני ישראל ושאופן המנין יהי' על-ידי מחצית השקל. ולהבין זה הנה תוכן הפרשה הם ב' ענינים: שיקח משה מחצית ה"שקל מכל אחד ו"אחד לעבודת אוהל "מועד. מצוה לדורות לתת בכל שנה מחצית ה"שקל ללשכת המקדש ומשם היו מקריבים קרבנות הציבור וכו', וכמפורש במשנה שקלים, והנה ענין הראשון אינו חיוב תמידי כי משה נצטוה למנות את בני "ישראל ואינו ציווי לדורות, ואדרבה, וכמאמר יואב שהשתמט ממנין בני "ישראל. ענין הב' שנלקחו מחצית ה"שקל לאדנים שהמשכן הוא נצחי וקיים לעד ולעולמי עולמים - לא הי' אלא פ"א, כמובן. חיוב הג' למדו רז"ל - ומוכח גם "כן מדברי הימים "ב כד, ט - חיוב תמידי בכל שנה ושנה לתת מחצית ה"שקל ללשכת המקדש ושיקריבו ממנו קרבנות הציבור כו', ומנין בני "ישראל בזה אינו נוגע כלל לידע סכומם, ומשמע בכמה "מקומות דגם לא מנו אותם. ואם "כן יקשה דמשטחיות הלשון משמע דלכל עניני הפרשה שייכת ההקדמה וזהו תנאי ועיקר - דכי תשא את ראש בני". וכללות הענין בזה בעבודה הוא,

דבכדי להקריב את הקרבנות על "גבי המזבח, שהיו מקריבים אותם - בהמה גשמית ונכללה באש שלמעלה - בחי' ארי' דאכיל קרבנין ומחמת זה גם נפש ה"בהמית שבכל אחד ו"אחד מישראל הי' נתמעט ונכלל בקדושה עד שכל אחד ו"אחד הי' מקשר דעתו ובינתו לגדולת ה' להבטל אליו, ועתה נעשה זה על "ידי התפלה שתפלות כנגד קרבנות תקנום. ובזה יובן מה שצריך להיות לפני זה כי תשא את ראש, הנשיאות ראש על-ידי משה, ואתפשטותא דילי' דבכל דרא ודרא, דהנה בשביל עבודה זו דביטול והקרבה צ"ל מתחילה נתינת כח וסיוע על "זה מלמעלה, וזהו "ענין שמשה רועה את האמונה על "ידי תורה וגמילות "חסדים, ועל ידי "זה נעשה הנשיאות והגבהת ראש בני "ישראל, היינו ההעלאה מלמטה למ"עלה שע"י הקרבנות והתפלה. ולהבין שייכות ענין זה למשה רעיא מהימנא דוקא, אשר לו נאמר, כי תשא את ראש, זה יתנו גו' מחצית ה"שקל, הנה נקרא' הוא רעיא "מהימנא על "שם שרועה את האמונה זן ומפרנס אותה. כי אמונה מצד "עצמה יכולה להיות בדרך מקיף, וכמאמר גנבא אפום מחתרתא רחמנא "קריא, דאף שהוא גנב הגרוע יותר מגזלן, כמאמרז"ל מפני מה החמירה תורה בגנב יותר מבגזלן, זה השוה כבוד עבד לכבוד קונו וזה לא השוה כבוד עבד לכבוד קונו כו', מכל-מקום רחמנא קריא. ובדקות אפשר למצוא בכל אחד ו"אחד- הן בבעלי עסק שאף שמאמין שהוא הנותן לך כח גו', ועוד זאת שכבר הצליחו הקב"ה ועשה מגשמיות רוחניות, שנתן מעשר או חומש או מה שבינתיים לצדקה, והרי כתיב ובחנוני נא בזאת גו' (שמצוות הצדקה היא המצווה היחידה דכתיב בי' ובחנוני נא בזאת), ואם-כן הרי הוא בטוח שיצליח בכל "זאת מתעמק בתחבולות שהם מבלבלים אותו מתורה ו"עבודה ושיעורים הקבועים גם לבעלי "עסק, שהרי "זה דבר והיפוכו, כמו גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא. וכן

כי תשא את ראש בניי

יז

ביושבי אוהל - אהלה של תורה ואהלה של תפילה, שהגם שכשלומד מאמין שהתורה זהו חכמתו' ורצונו של הקב"ה, מכל-מקום וכשמצליח בלימודו ועושה חיל הרי "זה מתפאר בזה ואין צריך" לומר כשלומד על "מנת זה - להתפאר, ובמילא לפעמים יטה את הענין ובלבד שידו תהי' על העליונה. ויתר על כן, שיש בעלי תורה שאינם עוסקים בתפילה באריכות, וכל שכן וקל וחומר בהתבוננות שלפני התפילה, או שאינם עוסקים בג' ההכנות לתפילה המבוארות בלקוטי-תורה, שהן לימוד פנימיות התורה, טהרה וצדקה. וטעם הדבר הוא, דמכיון שחושב שהתורה שלומד היא תורתו, תורה שלו, וצריך לחדש בה בשכל אנושי שלו, הרי הוא מונע עצמו מענינים אלה משום שאין לו פנאי עבורם שהרי הוא צריך לעסוק בחידושים בתורה. דאם הלימוד שלו כדבעי, מפני שהתורה היא חכמתו ורצונו של הקב"ה, אזי הי' מבין שאי אפשר שענינים אלו דלימוד החסידות וטבילה במקוה ונתינת צדקה יהיו מניעה מלימוד התורה. והטעם לזה הוא גם-כן משום שהאמונה היא בבחינת מקיף, על-דרך גנבא אפום מחתרתא רחמנא קריא. ולכן צריך להמשיך את האמונה בפנימיות בכחות נפשו שיתנהגו בפועל מתאים לאמונתו. וכדי להמשיך את האמונה בפנימיות, צריכה להיות ההשפעה דמשה שהוא רעיא מהימנא, שהוא זן ומפרנס את האמונה. והענין בעבודת האדם הוא, דהנה ענינו של משה הוא דעת עליון, כי בשביל להמשיך האמונה בפנימיות צריך לענין הדעת. וזהו נעשה דוקא על "ידי התבוננותו אליבא דנפשא ויתקע מחשבתו' בחוזק כדי שהתולדה מזה לא יהיו דמיונות שוא כמבואר בתניא שדוקא המדות הנולדות על-ידי מח הדעת הן אהבה ויראה אמיתיים. ובמה היא ההתבוננות, הנה ידוע החילוק באמונה הבאה על "ידי חכמת' החקירה והיא אמונת חסידי אומות "העולם, ואמונת בני "ישראל. מצד ב' הבחינות דממלא כל "עלמין וסובב כל "עלמין. שהחילוק ביניהם הוא בענין החיות שבבחי' ממלא-כל-עלמין הרי-הוא המתלבש ונפרט

יח רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לפרטים, שבאמונה בכלל יש ג' ענינים, האמונה בממלא-כל-עלמין והאמונה בסובב-כל-עלמין והאמונה בבחינת העצמות שלמעלה מסובב-כל-עלמין וממלא-כל-עלמין. דהאמונה בבחינת ממלא-כל-עלמין היא האמונה הבאה על ידי חכמת החקירה, והיא אמונת חסידי אומות העולם, והאמונה בסובב-כל-עלמין היא האמונה דישראל, מה שישראל נקראים מאמינים. ולמעלה מזה היא האמונה דישראל שהם (לא רק מאמינים, אלא גם) בני מאמינים, שבאה בירושה מאברהם אבינו, שאמונה זו היא בעצמותו ומהותו שלמעלה מסובב-כל-עלמין וממלא-כל-עלמין. וביאור הענין בפרטיות, הנה בחינת האמונה הא' היא אמונה המושגת גם בשכל אנושי, דמה הנשמה ממלאה את הגוף כך הקב"ה ממלא את העולם. והאדם נקרא עולם קטן, וכדאיתא באבות דר' נתן כל מה שברא באדם ברא בעולם, שהעולם נקרא גוף גדול, ולכן כשם שהנשמה ממלאה את הגוף, שהגוף מצד-עצמו הוא דומם וכל חיותו היא מהנשמה, כך הקב"ה ממלא את העולם, דזה שיש חיות בעולמות הוא חיות אלקית וענין זה הוא ענין המושג בשכל, דאותן ההוכחות שיש על שהנשמה מחי' את הגוף, ישנן גם על הקב"ה מחי' את העולם. ומכל-מקום צריך לענין האמונה משום שגשמיות וחומריות הגוף מכסה ומעלים על השכל, עד שזה שהדבר מושג בשכל אינו מספיק. וכפי שרואים במוחש, שעל-ידי שמושקעים בתאוות רחמנא-ליצולן עושים דברים שאינם על פי שכל כלל. לא מיבעי בישראל, שזהו מצד הרוח שטות שנכנס בו, כמארז"ל אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, אלא גם באומות העולם, שפעמים הרי מצד שמושקעים בתאוות עושים דברים כאלה שאינם על-פי שכל כלל, כי התאוות שולטים ומושלים ובו והשכל אין לו שליטה עליו כלל. ולכן אינו מספיק ענין השכל אלא צריך-להיות גם ענין האמונה. ולמעלה מזה היא האמונה בבחינת סובב-כל-עלמין, דבחינת סובב-כל-עלמין הוא למעלה מן העולמות, וסובב ומקיף את כולם בשוה, והדוגמא לזה בנפש היא מבחינת החיות כללי המחי' את הגוף כולו בהשוואה בלי התחלקות בין ראש ורגל. אמנם יש אמונה נעלית עוד יותר, האמונה בבחינת האלקות שלמעלה גם מסובב-כל-עלמין.

כי תשא את ראש בניי

יט

שהרי סובב-כל-עלמין יש לו על-כל-פנים יחס שלילי לעולמות, שהרי מזה גופא שאומרים עליו שאינו בגדר עולמות יש בזה יחס שלילי. אך באמת הרי לא זהו עיקר האלקות מה שהעולמות מתהווים ממנו, דמזה מובן שעצמותו ומהותו ית' הוא למעלה גם מיחס שלילי לעולמות. והאמונה דישראל מצד היותם בני מאמינים היא גם בדרגא זו, והיא ירושה להם מאברהם ראש למאמינים. והנה הגם שבישראל ישנם כל בחינות אלה באמונה, מכל-מקום צריכים למשה שהוא יהי' רועה אמונה, שיפרנס בהם את האמונה. לא מיבעי האמונה בבחינת עצמות ומהות אין סוף ברוך הוא, שלהיות שבאה בירושה מאברהם הרי אפשר שתשאר בהעלם, ומשה צריך לגלותה מן ההעלם אל הגילוי, אלא גם האמונה בבחינת סובב-כל-עלמין, אפשר שתשאר בבחינת מקיף, וצריך שמשה ימשיך אמונה זו בפנימיות. ויתר על כן, שגם האמונה בבחינת ממלא-כל-עלמין, שהיא אמונה המושגת בשכל כנ"ל, צריכה להיות גם בזה פעולת משה, כדי שאמונה זאת תחדור בכל העינים הפנימיים, עד למחשבה דיבור ומעשה, ולולא זאת אפשר שתשאר בבחינת מקיף על-דרך גנבא אפום מחתרתא כו', ועד שאפשר שעל-ידי שמושקעים בתאוות יעשו דברים כאלה שגם חסידי אומות העולם אינם עושים. והנה גם באמונה בבחינת ממלא-כל-עלמין יש הפרש בין ישראל לאוה"ע. ועל-דרך זה שאינו דומה עולם העשי' שבעולמות בריאה-יצירה עשי' לעשי' שבאצילות, כמובן בפשטות מזה שיש פרסא בין אצילות לבריאה-יצירה-עשי', והאור שעל-ידי הפרסא הוא בחינת אור חדש, דעל-דרך-זה הוא בענין האמונה דמכיון שבישראל ישנה האמונה בבחינת סובב-כל-עלמין ושלמעלה ממנו, הרי גם האמונה שלהם בבחינת ממלא-כל-עלמין היא בסוג אחר לגמרי. וביאור הענין הוא, דהנה בחינת ממלא-כל-עלמין נקרא בשם דיבור העליון. דכשם שהדיבור בפשטות הוא בשביל הזולת, שהוא בחינת גילוי אל הזולת ובגדר הזולת, ועוד זאת שיש בו הפסקות, כמ"ש עת לדבר ועת לחשות מלדבר על-דרך-זה הוא בבחינת ממלא-כל-עלמין שלמעלה, שהוא הגילוי אל הזולת ויש בו התחלקות. וכמבואר בענין עיר אלקינו, דעיר אלקינו קאי על עולם הדיבור, דכשם

כ רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

שהעיר עשוי' מבתים העשויים מאבנים כך עולם הדיבור הוא מלא אותיות כו', ובמילא העולם מציאות אלא שבטל הוא להחיות המתלבש בתוכו, וזהו שייך דווקא לשם אלקים. דכשם הוי' הוא בהעלם ושם אלקים הוא בגלוי אז נקרא עיר אלקינו, בחינת עולם הדיבור. מה-שאינ-כן בחינת סובב כל "עלמין הוא מקיף כללי למעל" מהטו"ד ומהתחלקות ענין המחשבה שאין לה הפסק ומחשבה משוטטת תמיד, ועוד זאת שהמחשבה היא לבוש המיוחד עם הנפש, ובזה היא אמונת בני "ישראל. מה-שאינ-כן אמונת אומות העולם היא בבחי' ממלא-כל-עלמין כי אומות העולם שרשם הוא משם אלקים, בחינת ממלא-כל-עלמין, עולם הדיבור, מה-שאינ-כן ישראל שרשם הוא בבחינת סובב-כל-עלמין, עולם המחשבה, כמאמר ישראל עלו במחשבה. ולכן גם האמונה שלהם בבחינת ממלא-כל-עלמין היא בסוג אחר לגמרי, שהרי שרשם הוא בבחינת הסובב. וזהו ג"כ הטעם שבני נח לא נזהרו על השתוף. דלכאורה הדבר דורש ביאור, דמכיון שזה שישראל נצטוו על השיתוף הוא משום שהאמת היא כן, שאין שיתוף חס-ושלום, ואם-כן מדוע לא נצטוו בני נח על השיתוף. אך הענין הוא, משום שבני נח שרשם הוא בבחינת ממלא-כל-עלמין, ובבחינת ממלא-כל-עלמין, עולם הדיבור, ישנו ענין ההתחלקות, וכמ"ש אשר חלק ה' אלקיך אותם לכל העמים גו', ולכן נעשה מזה אצלם ענין השיתוף דקרו לי' אלקא דאלקיא, מה-שאינ-כן בישראל ששרשם בבחינת סובב-כל-עלמין, ישראל עלו במחשבה, הרי הם נצטוו על השיתוף.

מאמר זה התחיל לרשמו כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לעצמו, ולא סיים רשימתו – נמסר יחד עם צרור מסמכים ע"י כ"ק אד"ש מה"מ.

בתור כותרת רשם כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א את תוכן המאמר.

הנחה ממאמר זה נדפסה בספר "תורת מנחם – התוועדויות כ"ק אדמו"ר שליט"א מליובאוויטש" ח"א, ע' ואילך – בהוצאה זו שולבו קטעים מההנחה.

וקבל היהודים

(א) וקבל היהודים את אשר החלו לעשות, ומבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמרו ד"ה זה (שיצא לאור עכשיו) שקבלו מה שהחלו בהזמן דמתן תורה. דזה שאמרו נעשה ונשמע היתה רק התחלה (החלו לעשות), ובימי אחשורוש (בזמן גזירת המן) היתה הקבלה, וקבל היהודים כו' ומקשה הרבי דנפלא הדבר כו' שהרי במתן תורה היו ישראל בתכלית העילוי, הן בגשמיות שהיו אז במעמד ומצב משובח ביותר בענין החירות, והן ברוחניות שהי' אז אצלם גילוי אלקות בדרגא הכי נעלית, ובזמן הגלות ובימי אחשורוש היו ישראל בתכלית הירידה כו' ובפרט דנוסף להעלם והסתר שבכל גלות אשר החושך יכסה ארץ בריבוי צמצומים והעלמות והסתרים, הנה אז - בזמן גזירת המן הי' ההעלם וההסתר עוד יותר, וגם בגשמיות היו אז בשפל המצב בתכלית, שהייתה הגזרה להשמיד להרוג ולאבד ח"ו את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד כו' ואף-על-פי-כן, בזמן מתן תורה, כשהיו ישראל בתכלית העילוי, היתה רק ההתחלה (החלו לעשות), ובזמן גזירת המן, כשהיו בתכלית השפלות אז דוקא קיימו מה שקבלו כבר במתן תורה. ומתרץ שאז היו במסירות נ"פ כל השנה [ולהעיר, דבתורה אור מבואר, דהמסירות נפש שלהם שהיתה אז היא שבאם היו ממירים דתם ח"ו לא היו עושים להם כלום, כי הגזירה היתה רק על היהודים, ואף-על-פי-כן לא עלתה על דעתם מחשבת חוץ ח"ו. ומבאר, שהמסירות נפש שלהם היתה (לא רק שלא לכפור ח"ו, אלא שמסרו נפשם גם) על קיום התורה ומצוות, ועד שהקהילו קהלות ברבים ללמוד תורה במסירות נפש]. והתעוררות המסירות נפש שלהם היתה על-ידי מרדכי היהודי, משה שבדורו, שהקהיל קהלות ברבים לחזק את אמונתם. ועיקר עבודתו של מרדכי היתה בלימוד התורה עם תינוקות של בית רבן, שהם

כב רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

היסוד של כל ישראל [כמבואר בארוכה בהמאמר בגודל מעלת הבל תינוקות של בית רבן], כדאיתא במדרש שקיבץ מרדכי היהודי כ"ב אלף תלמידים ולימדם תורה במסירות נפש, עד שכשבא המן הרשע ומרדכי אמר להם ברחו לכם שלא תכוו בגחלתי אמרו אתך אנחנו בין לחיים ובין למות, שקבלו עליהם כל עונש שיהי' אך ורק שלא להפרד מהתורה. וזהו וקבל היהודים את אשר החלו לעשות, שבמתן תורה היתה רק ההתחלה ובזמן גזירת המן היתה הקבלה, כי על-ידי שהי' להם אז מסירות נפש בפועל על תורה ומצוות נתעלו (בענין אחד) למדריגה נעלית יותר מכמו שהיו בזמן מתן תורה, ולכן אז דוקא היתה הקבלה, וקבל היהודים. (ב) והנה צריך להבין בתוכן הביאור שבמאמר למה נצרך דוקא לעבודה במסירות נ"פ על קיום התורה ומצוות כדי לקיים את אשר החלו כבר במתן תורה, דלכאורה, הרי ברובם ככולם של המצוות כתיב אשר יעשה אותם האדם וחי בהם, וגם בג' המצוות שנאמר בהם יהרג ואל יעבור אינם ענין המסירות נפש אלא שאופן קיומם הוא אפילו אם יהרג על-ידי-זה, והמצוה דמסירות נפש על קידוש השם היא רק מצוה אחת, ומהו ההכרח במסירות נפש בשביל הקבלה (וקבל היהודים) דכללות התורה. ומ"ש בתניא, דהטעם על זה שצוה משה רבינו לדור שנכנסו לארץ לקרות קריאת שמע פעמיים בכל יום לקבל עליו מלכות שמים במסירות נפש (אף שהבטיח להם פחדכם ומוראכם יתן ה' וגו') הוא מפני שקיום התורה ומצוותי' תלוי בזה שיזכור תמיד ענין מסירת נפשו לה', הרי ענין המסירות נפש שבו תלוי קיום התורה ומצוות הוא מסירות נפש בכח (שבאם יצטרך למסירות נפש על קיום התורה ומצוות הוא מוכן לזה) ולא מסירות נפש בפועל, והרי גם במתן תורה, כשאמרו נעשה ונשמע (ומכל-שכן לאחרי שנצטוו לקרות קריאת שמע פעמיים בכל יום) קיבלו עליהם לקיים כל מה שיצטוו גם באם יהי' צריך למסירות נפש על זה, ואף-על-פי-כן, לא היתה קבלה גמורה (וקבל היהודים) עד לזמן גזירת המן, כשהי' להם מסירות נפש בפועל. (ד) ולהבין זה יש להקדים ביאור ענין את אשר החלו שקאי על זמן

וקבל היהודים

כג

מ"ת, שהחידוש במ"ת הי' כידוע שהמצוות של האבות (ובכלל - קודם מתן תורה) היו רק ברוחניות דנוסף לזה שכמה וכמה מצוות קיימו רק ברוחניות (כמו תפילין שנזכר בהם יציאת מצרים ואז עדיין לא הי' גלות מצרים), הנה גם בהמצוות שקיימו בגשמיות, היתה המשכת הקדושה רק ברוחניות ולא בדבר הגשמי שבו קיימו המצוה, ובמתן לתורה הי' נתינת התורה ומ"צוות בגשמיות דוקא, היינו כי קודם מתן תורה היתה הגזירה דעליונים לא ירדו למטה ותחתונים לא יעלו למעלה, ולכן לא הי' החיבור דקדושת המצוה (עליונים) עם הדבר הגשמי שבו נעשית המצוה (תחתונים), מה-שאינן כן בקיום המצוות שלאחרי מתן תורה, שהי' בכדי לבטל הגזירה דבני רומי לא ירדו כו' וכשבטלה הגזירה והמחיצה שבין עליונים לתחתונים, נעשה החיבור של דבר הגשמי (שבו מקיימים המצוה) עם קדושת המצוה, ועד שבכמה מצוות, נעשה הדבר הגשמי חפצא של מצוה, ולכן ניתנו לנשמות בגופים דוקא בחבורם יחד. וגם בתורה ומ"צוות צריך "להיות חבור ענין הגשמי שבזה והרוחניות, היינו שעושהו מצוה, וגם "זה רק אחרי הזיכור בגלות. ועל-פי הידוע שהחיבור דשני דברים הפכים הוא על-ידי ענין שלמעלה משניהם, מובן, שהחיבור דעליונים ותחתונים שנעשה במתן תורה הוא על-ידי שבמתן תורה היתה המשכת אור-אין-סוף שלמעלה מהגדר דמעלה ומטה (עליונים ותחתונים). ומכל-זה מובן, שבהמצוות שלאחרי מתן תורה, ג' ענינים. התחתון [שהרי גם לאחרי מתן תורה, שהדבר הגשמי שבו מקיימים המצוה נעשה חפצא של מצוה, לא נהפך לרוחני ונשאר דבר גשמי], העליון [שהרי גם לאחרי מתן תורה, כשקדושת המצוה נמשכת ונקבעת בהדבר הגשמי, היא ענין רוחני], והביטול של גדרי העליון והתחתון, דזה שהעליון והתחתון מתחברים זה עם זה (עם היותם הפכים) הוא על-ידי ביטול הגדר שלהם, שנעשה על-ידי המשכת אור-אין סוף שלמעלה משניהם. ולכן גם בקיום התורה ומ"צוות יש כמה אופנים, שג' ענינים הנ"ל יש דוגמתם גם בקיום המצוות.

כד רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

והראשיים שכשהאדם עושה התורה ומ"צוות במצות אנשים מלומדה בלא חיות היינו מחמת ההרגל שהורגל כן, כיון שהרגל נעשה טבע, או שלא לשמה על "מנת שיעשוני רב וכיוצא" בזה שאין "זה חיות, או מחמת פחד אלקים" שאין "זה חיות אלא אדרבה צמצום וכיוץ - אזי קיום המצוות שלו הוא מצד טבע הגוף ונפש הטבעית, תחתון שבאדם. ואופן הב' הוא שכשעושה הנ"ל מפני אהבת הוי' - שאוהב את הוי' וחפץ לדבקה בו ואי אפשר לדבקה בו באמת כי אם בקיום רמ"ח פיקודין שהם רמ"ח אברין דמלכא בחיות גדול שאז זהו מצד נשמתו (נפש האלקית) שמתפשטת ומתגברת, קיום המצוות שלו הוא מצד הנשמה, עליון שבאדם. שבכלל זהו עבודה מפני הטבע או הרגל שנעשה טבע עבודה שעל "פי טעם ו"דעת, ויש גם אופן נוסף, והיינו קיום התורה ומצוות למעלה' מן הטעם ו"דעת שמקיים את המצוות לשמן, לא מצד התועלת שתהי' לו על-ידי-זה (גם לא תועלת רוחנית) אלא מצד זה שמצוות הם רצונו ית', קיום המצוות שלו אינו מצד המציאות שלו בפני "עצמה (גם לא המציאות דהנשמה) אלא בביטול, ש כל ענינו (בשעה שמקיים את המצוה) הוא רק שרוצה לקיים רצון הבורא. (ו) והנה ע"ד חילוקים אלו ישנם גם בתורה עצמה. שיש בזה ג' אופנים אלו. דנוסף לג' האופנים שישנם במצות תלמוד תורה (ככל המצוות), הנה גם בהענין דלימוד התורה עצמו ישנם (דוגמת) ג' אופנים אלו. דכשלומד תורה מצד החכמה והשכל שבה, שהתורה היא חכמתכם ובינתכם (אפילו) לעיני העמים, לימוד התורה שלו הוא מצד טבע גופו ונפשו הטבעית, שבטבעו הוא אוהב מושכלות. וכשלימוד התורה שלו הוא מצד זה שהתורה היא ממוצע המקשר ישראל וקוב"ה, כמאמר הזהר תלת קשרין מתקשראן דא בדא ישראל אורייתא וקוב"ה, דעל-ידי שישראל מתקשראן באורייתא הם מתקשרים בהקב"ה, לימוד התורה שלו הוא מצד הנשמה שבו. היינו, שגם אופן זה בלימוד התורה הוא מצד מציאותו (שיהי' קשור

וקבל היהודים

כה

בהקב"ה) אלא שהוא המציאות דהנשמה. ויש אופן נעלה יותר בלימוד התורה, דזה שלומד תורה הוא (לא מפני העילוי שיהי' לו על-ידי-זה, אלא) מצד התורה עצמה. דמכיון שאורייתא וקוב"ה כולא חד, ויתירה מזו שהיא חד עם העצמות, כמאמר רז"ל שאנכי הוא ר"ת אנא נפשי כתבית יהבית, דאנא (נפשי) הוא עצמותו ית', ופירוש אנא נפשי כתבית יהבית הוא אז ער האט אריינגעשריבן און אריינגעגעבן זיך אליין, אנא נפשי, שע"י התורה אותי אתם לוקחים, לכן כמו שהקב"ה אינו ח"ו אמצעי לאיזה ענין אחר וה"תכלית" הוא בו בעצמו, על-דרך-זה הוא גם בלימוד התורה דהאדם, שנרגש אצלו שהתכלית דלימוד התורה שלו היא התורה עצמה. דזה שיודע שאורייתא וקוב"ה כולא חד, פועל עליו שמוסר ונותן את עצמו ללימוד התורה בלי כל חשבונות (גם לא החשבון שעל-ידי-זה יתקשר בהקב"ה), ולימוד התורה שלו הוא בתכלית הביטול. וג' אופנים אלו שבלימוד התורה נמשכים מג' הענינים שבתורה עצמה, שהתורה היא חכמה ושכל (היינו שהיא חכמתו של הקב"ה ואחר-כך ירדה ונתלבשה בשכל האדם), שהתורה היא ממוצע המקשר ישראל בקוב"ה, ושאורייתא וקוב"ה כולא חד. (ז) והנה ג' ענינים הנ"ל יש דוגמתם גם בדיני והלכות תלמוד תורה. דהחיוב ללמוד תורה כדי לדעת את המעשה, שזהו דוקא התכלית, ובמילא יש בזה הגבלות, הל' חג בחג וכיוצא "בזה, ודוקא בארבעה לא מצינא הוא על-דרך לימוד התורה שמצד (טבע) הגוף ונפש הטבעית, מכיון שעשיית המצוות (כולל המצוות התלויות בדיבור) הוא ע"י הגוף ונפש החיונית. והחיוב דמצות ידיעת התורה לידע כל התורה כולה (גם הענינים שאינם צריכים למעשה), כיון שענינה של מצוה זו הוא שהאדם ידע את התורה, הוא על-דרך לימוד התורה בשביל הנשמה. ויש לומר, שזהו הטעם על זה שיש שיעור וקצבה להמצוה דידיעת התורה [דמ"ש ארוכה מארץ מדה הוא שאין קץ לעומק טעמי ההלכות, אבל ההלכות עצמם וכן המדרשים וכו' יש להם קץ ומספר והיו כמה וכמה שלמדו וידעו כל התורה כולה], כי מכיון שהמצוה דידיעת התורה היא שהאדם ידע את התורה, והאדם

כו רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

הוא מוגבל, לכן גם התורה (ששייכת למצוה זו) היא במדידה והגבלה, והחיוב דוהגית בו יומם ולילה [גם לאחרי שלמד כל התורה, ועד"ז בנוגע לאלה שדעתם קצרה ולא יגיעו לידיעת כל התורה] הוא החיוב דלימוד התורה לעצמו אשר כיון שהתורה (כמו שהיא מצד עצמה) היא למעלה ממדידה והגבלה (ארוכה מארץ מדה), לכן, גם המצוה דתלמוד תורה (כמו שהיא מצד התורה עצמה) היא שאז באהבתה ישגה תמיד יומם ולילה בכל רגע פנוי, למעלה ממדידה והגבלה - מפני מעלתה מצד "עצמה על כל פנים על פי טעם ו"דעת. (ח) ויש לומר בעומק יותר, שגם המצוה דוהגית בו יומם ולילה, כיון שהמצוות הם ציווים להאדם [ודלא כהתורה כמו שהיא חכמתו של הקב"ה (שלמעלה משייכות לעולם) ורק שאחר-כך ירדה למטה], הרי התורה שלומדים מצד המצוה דוהגית בו יומם ולילה היא (לא התורה כמו שהיא מצד עצמה, אלא) כמו ששייכת להאדם. ולמעלה מכל הנ"ל הוא אמיתית הענין דלימוד התורה עצמה (כמו שהיא למעלה משייכות לאדם), שהוא בלימוד התורה לשמה באמת לשם התורה – לא בכדי לקיים מצות תלמוד תורה אלא מצד התורה עצמה, היינו למעלה מטעם ו"דעת, שאז מחבר גם "כן התורה דמחכמה' נפקת לשרשה בקב"ה'. ועל "ידי מה יוכל להיות זה גם "כן על "ידי שמראה בעצמו כך שמ[ן]סר נ"פשו. וצריכה "להיות תמיד התחברות התורה במקורה, דהנה לכאורה אפשר "לומר [ע"כ נמצא בגוכי"ק].

מאמר זה התחיל לרשמו כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לעצמו, ולא סיים רשימתו - נמסר יחד עם צרור מסמכים ע"י כ"ק אד"ש מה"מ.

הנחה ממאמר זה נדפסה בסה"מ תשי"א-תשי"ג (ברוקלין, תשמ"ח) ע' ואילך. המאמר המוגה ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א נדפס בסה"מ מלוקט ח"ג - קוני פורים תשמ"ט - בהוצאה זו שולבו קטעים

מהמאמר המוגה (בשינויים קלים) ונחלק לסעיפים
על-פי.

•

רשימותי

נוהגים אשר היחיד מברך - בהלל - תחלה וסוף גם בימים
שאינן גומרים בהם את ההלל. הנוסח שאומרים הוא: יהללוך ה'
"אלקינו כל מעשיך, בהשמטת תיבת "על". כל התפילין מניחים
קודם מוסף, אבל השיעורים לומדים אחר סיום כל התפלה.

היום יום... א טבת

•

אדמו"ר הצמח "צדק ציוה את כל המלמדים שלמדו עם נכדיו
הקטנים, אשר, מלבד למודים הרגילים, ילמדו עמהם פירוש
המלות (פירוש הפשוט) של סדר התפלה. ופעם בחדש היו
באים אל הצ"צ להבחן בזה.

היום יום... ח טבת

•

בשנת תרמ"ח נבחר אאמו"ר [אבי אדוני מורי ורבי - מוהרש"ב
נ"ע] לגבאי דחברה קדישא. וכפי המנהג, הובילו אותו בשמחת
"תורה בלויית עם רב לבית הכ"נסת. אמר אז המאמר אין
הקב"ה בא בטרוניא. וסיום דבריו: גם האנשים בעלי מוחין
הנמצאים עתה צריכים להניח שכלם ולא לילך אחרי הטעם
ודעת, כי יכולים להטות על "פי שכלם כו' עד כי ח"ו מרה תהיה
באחרונה כו'. וזהו העיקר בזמן הזה בעקבות דמשיחא, שלא
לילך אחר השכל וטעם ו"דעת, כי אם לקיים התורה והמצות
בתמימות ואמונה פשוטה באלקי ישראל.

כח רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

היום יום... יב טבת

•

כשמעמידים פנס - מתקבצים החפצים באור, כי אור ממשיך - ליכטיגייט ציהט צו [=אור מושך אליו].

היום יום... יג טבת

•

הסבא משפאלע - דער שפאלער זיידע - היה איש נלהב מאד, ביתר שאת ויתר עז על שאר כבריו תלמידי המגיד. בביקורו בליאדע אצל רבינו הבקן - שנת תקס"ט או תק"ע - סיפר, אשר בהיותו בן שלש שנים ראה את הבעש"ט "און ער האט מיר ארויפגעלייגט דע הייליגע האנט אויפ'ן הארצען און פון יעמאלט אן איז מיר ווארעם [= והניח את ידו הקדושה על לוח לבי ומאז חם לי]".

תנועת צדיק, ומכל שכן ראייה או שמיעת קול, צריך לפועל שלא ישכח לעד.

היום יום... יד טבת

•

דער מיטעלער רבי האט געענפערט איינעם אויף יחידות: אז איינער רעדט מיט דעם אנדערען בעניני עבודה און זיי לערנען צוזאמען, איז דאס צוויי נפש אלקית אויף איין נפש הטבעית.

[= הרבי האמצעי ענה לאחד ביחידות: כשיהודי מדבר עם חברו בעניני עבודה והם לומדים יחדיו, הרי זה שני נפש האלוקית על נפש הטבעית אחת]

היום יום... כ טבת

•

רשימותי

כט

כשסיים אאמו"ר [אבי אדוני מורי ורבי - מוהרש"ב נ"ע] הש"ס בפעם השלישית אמר מאמר דא"ח, ותוכנו מהו הדרן. בשנת האבילות אחרי אמו סיים אאמו"ר ששה סדרי משנה לסוף י"א חדש, וליום היאר "צייט - כל הש"ס.

היום יום... ט שבט

•

אאמו"ר [אבי אדוני מורי ורבי - מוהרש"ב נ"ע] כותב באחד ממכתביו: על פי הגהות אשר"י נטילת ידים לסעודה ג' פעמים רצופות, כן היה עושה אאמו"ר - (מהר"ש נ"ע) - ומניח משפיכה הג' מעט מים בכף יד השמאלית ובזה משפשף שתי ידיו.

היום יום... כ שבט

•

אאזמו"ר [אבי אדוני זקני מורי ורבי - מוהר"ש נ"ע] סיפר לאאמו"ר [אבי אדוני מורי ורבי - מוהרש"ב נ"ע]: די מאמרים וואס זיינען געדרוגט אין לקוטי תורה, האט דער טאטע (הצמח צדק) אויסגעקליבען פון צוויי טויזענט מאמרים [= המאמרים שנדפסו בלקו"ת, בחרם האבא מתוך אלפיים מאמרים].

היום יום... יד אדר א

•

מקובל אצל זקני אנ"ש: ספר התניא הוא לקוטי עצות מה שענה רבינו הגדול לאנ"ש על יחידות בשנות תק"מ-תק"נ. בקיץ תקנ"ב התחיל לסדר את ספר התניא בצורתו כמו שהוא עבה לפנינו. תקנ"ג כבר היו העתקות רבות ממנו, ובמשך הזמן נשתבשו, וגם התחילו לזייפו. ומהאי טעמא נזדרז רבינו למסרו לדפוס. יש נ"א: עשרים שנה כתב רבינו את ספרו

ל רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

התניא, ודייק בכל תיבה ותיבה. בשנת תקנ"ה כבר היה צרוף וזקוק, ואז נתן רשות להעתיקו, וכשרבו ההעתקות ונשתבשו מסרו לדפוס.

הצ"צ סיפר אשר, בר"ה הראשונה לחייו - שנת תק"נ - אמר רבינו הגדול דרוש משביעין אותו תהי צדיק וכו', והוא הוא שלשת פרקים הראשונים של ספר התניא.

י'היום יום... ו אדר שני

משיעורי אדמו"ר [אבי אדוני מורי ורבי - מוהרש"ב נ"ע]: בכל יום פרשת חומש עם פירוש רש"י. אמרת תנ"ך בעל פה: קאפיטל' אחד מתורה וכן מכתובים. פרק אחד משניות. שיעור גמרא לעיוני ב' דפים לשבוע, שיעור למיגרס גם דפים ליום. שיעור בירושלמי. גם שיעור - לא בכל יום - בפסוקים. במשך השנה הי' מסיים כל המדרש "רבה: לווה בסדרות הארוכות ופורע בקצרות.

י'היום יום... ג ניסן

נשיאות כפים: כשאומרים תיבת יברכך - המתברך ראשו באמצע. ה' - מיסב ראשו לימינו, שהיא שמאל המברך. וישמרך - באמצע. יאר - לשמאלו שהיא ימין המברך וכו'. שלום - ראשו באמצע. אמירת רבונו של "עולם - בשעה שהכהנים מנגנים דוקא, אבל כשאומרים התיבות צריך לשמוע. כשמנגנים ל"וישם" אומרים רבוש"ע...הצדיק. כשמנגנים לתיבת "לך" - ואם... אלישע. ל"שלום" - וכשם...לטובה. כשאומרים "שלום" - אומרים "ותשמרני ותחנני

ותרצני". אדיר במרום אומרים אחר ענית אמן כשעדיין טלית על פניו.

היום יום... ז' סיון

•

מצאו פתקא כתב יד "קדש הצ"צ ותוכנה, שהחליט ללמוד בכל יום שש שעות בלילה בעמידה נגלה, ותודה "לא-ל שקיים ועבר על ש"ס בבלי וירושלמי וארבעה חלקי שלחן ערוך בעיון.

היום יום... כ"ט תמוז

•

אאמו"ר [אבי אדוני מורי ורבי - מוהרש"ב נ"ע] הי' לומד בכל שנה ושנה בתשעה "באב איכה רבה וסוגית ר"י דפרק' הניזקין. בבוקר אחר אמירת הקינות - שהי' אומרם כולם - הי' אומר איכה. הי' עולה לתורה למפטיר, ולפעמים הן בשחרית הן במנחה.

היום יום... ט' מנחם אב

•

כשנותנים הד' מינים לאחר לברך עליהם אומרים בפירוש שהוא במתנה על מנת להחזיר, ובפרט ביום ראשון. והוא תועלת לנותן ולמקבל. הורה אאמו"ר [אבי אדוני מורי ורבי - מוהרש"ב נ"ע] שיתחילו ברכת שהחינו כשהלולב בידו אחת והאתרוג בשני'.

הפסוקים כי אמרתי גו' - רק בהושענא "רבה.

גם ביום מברכים לישוב בסוכה אחר קדוש ולא אחר

המוציא.

לב רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ההנהגה בעת ברכת כהנים (כנ"ל יום ב' דחג השבועות) אנו יודעים על ידי "זה שרבינו הזקן הי' לוקח את הצ"צ, קודם חתונתו, תחת טליתו לנשיאת "כפיים.

היום יום... טו תשרי

•

אומרים אום אני חומה וגם אדון המושיע, אבל אין מקיפים אלא פ"א. אומרים תיבת "הושענא", הן בראש והן בסוף - באותם האותיות שאומרם הש"ץ בקול רם, בהשאר אומרים רק פעם אחת.

מנהגינו להתחיל בקול רם מאות "ס" או "ע".

מדייקים לעשות היקף שלם ומשלימים באות "ת".

היום יום... יח תשרי

•

איתא שכל השנה באמרו בשמונה "עשרה ואת כל תבואתה לטובה, צריך לכוון לחטים למצה ואתרוג - במקום אחד נזכר מלבד הנ"ל גם יין לקדוש - ואז במילא תהי' כל התבואה לטובה.

היום יום... יט תשרי

•

בהיות אדמו"ר [אבי אדוני מורי ורבי - מוהרש"ב נ"ע] בן ד' או ה' שנים נכנס אל זקנו הצ"צ בש"ק פ' וירא והתחיל לבכות באמרו: מפני מה נראה ה' אל אברהם אבינו ולנו אינו נראה. ויענהו הצ"צ אז א איד א צדיק, צו ניין און ניינציק יאר אלט איז מחליט אז ער דארף זיך מל זיין, איז ער ווערט אז דער אויבעשטער זאל זיך באווייזען צו אים [= כשיהודי צדיק, בן תשעים ותשע שנים מחליט למול את עצמו, מתאים שה' יראה אליו].

היום יום... ט חשון

•

בכל שנה ביום הולדתו הי' אאמו"ר [אבי אדוני מורי ורבי - מוהרש"ב נ"ע] אומר דא"ח, אלא שהי' בחשאי, מלבד כשאירע בש"ק. ביום ההולדת האחרון בעלמא דין אמר מאמר נתת נס ליראך להתנוסס מפני קושט סלה. כשסיים אמר לי: ביום הולדת צריכים לאמר חסידות. יתן השי"ת לך מתנה שתאמר חסידות ביום הולדת שלך אלא שיהי' בחד וברחמים. - האט עס געדויערט זיבען יאהר [=והדבר ארך שבע שנים].

היום יום... כ חשון

•

בשבעה באדר - וכן במנחה שלפניו - לא היו נשיאי חב"ד אומרים תחנון. ק"ש שעל המטה ליל ז' באדר - כמו בליל שבת ויו"ט. כל זה דוקא לאחר שעלו לנשיאות אבל לא לפני זה.

היום יום... - חלק שני

•

טובלין פרוסת המוציא בדבש: בר"ה, ערב יוהכ"פ, מוצאי יוהכ"פ, שני יו"ט דחג הסוכות ובהושענא רבה. וחול המועד סוכות - מהיכא תיתי.

היום יום... - חלק שני

•

פעם, בקריאת יום ב' או ה' - בשנת האבילות אחר אמו - קם אאמו"ר [אבי אדוני מורי ורבי - מוהרש"ב נ"ע] ממקומו ללכת אל הבימה לאמר הקדיש שאחר קריאת התורה. בינתיים התחיל אחר לאמר הקדיש, כי לא ראה שאאמו"ר הולך אל הבימה. אבל תיכף בראותו - הפסיק ונסוג אחור. אאמו"ר רמז

לד רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לו שישאר במקומו, אמר - אדמו"ר - הקדיש ואח"כ ציווה לו שגם הוא יאמר הקדיש.

יהיום יום... - חלק שני

•

ילקוט דרשימותי

המתפללים בארבעה זוגות תפילין כך נוהגים: א) מניחים תפילין של "יד ותפילין של "ראש דרש"י קודם אמירת לפרק איזהו, ומתפללים בהם עד אחרי אך צדיקים גו'. ב) מסירים תש"ר דרש"י, ומניחים - בלא ברכה - תש"ר דשמושא רבא וקוראים שמע גו' עד אמת ואומרים מזמורי תהלים כפי שנחלק לימי החודש והמהדרים היו לומדים אותם עם פירש"י ומצודות. ג) אח"כ מניחים תפילין דר"ת - בלא ברכה - וקוראים שמע גו' עד אמת, פ' קדש גו' והזכירות שנדפסו בסידור ולומדים פרק משניות כל אחד לפי הבנתו. ד) מסירים תש"ר דר"ת ומניחים תש"ר דראב"ד - בלא ברכה - וקוראים שמע גו' עד אמת ולומדים פ' חומש עם פירש"י - מפרשת השבוע: יום א' עד שני, ביום ב' פרשה ב' וכו'.

יהיום יום... יט מנחם אב

•

מה ששמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר

ר' זלמן ניימארק איז געווען רב אין סטראדוב, אז מען האט געוואלט מאכן דעם בלבול אויפן זיידען (כ"ק אדמו"ר מוהר"ש, ביחס להעלין[ל]ת דם) האט ער דאס גענומען אויף זיך, זאגענדיק: זיינע א שעה!... וישב בתפיסה איזה שנים. בשעת ער האט געהערט דעם מאמר כל הנהנה - מכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע - האט ער געזאגט: עמך לא חפצתי, איך דארף

לה

כמה הנהגות בברית מילה

משיח'ן ניט [מובן עפמש"כ ביד בסופו: לא נתאוו כו' אלא לדעת (ראה תניא ספ"ג) את ה' בלבד.], אט איצט נכלל ווערען אין עצמות, און אז מען איז ארויס פון טיש און געגאנגען אין וואסער, איז דער טאטע (כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב) אריין אליין, און מיר אלע זיינען געבליבען ווארטען פון דרויסען, האט ר' זלמן געזאגט מיטן לשון הרמב"ם: לא וכו' ולא המקוה מטהר, אלא גזירה וכו', ווי איך בין א איד אז די מקוה דארף עם, ניט ער די מקוה, אבל גזירה גזרתי חקה חקתי וכו'. עכ"ל.

[= ר' זלמן ניימארק הי' רב בסטראדוב, כשרצו לעשות בלבול לסבא (כ"ק אדמו"ר מוהר"ש, ביחס להעלין[ל]ת דם) הוא לקח זאת על עצמו, באמרו: זיינע א שעה!... וישב בתפיסה איזה שנים. כאשר שמע את המאמר כל הנהנה - מכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע - הוא אמר: עמך לא חפצתי, אני לא צריך משיח [מובן על פי מה שכתוב ביד בסופו: לא נתאוו כו' אלא לדעת (ראה תניא ספ"ג) את ה' בלבד.], אט איצט להכלל בעצמות, וכשיצאו מהשולחן והלכו במים, האבא (כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב) נכנס לבד, וכולנו נשארנו לחכות לצאת, אמר ר' זלמן בלשון הרמב"ם: לא וכו' ולא המקוה מטהר, אלא גזירה וכו', איך אני יהודי שהמקוה צריך אותו, לא הוא את המקוה, אבל גזירה גזרתי חקה חקתי וכו'. עכ"ל.]

ממכ' כ' תמוז תשי"ב

•

כמה הנהגות בברית מילה

(תוכן בעל-פה)

כ"ק מו"ח אדמו"ר צוה להביא הטלית שלו, והתעטף בה ללא ברכה.

לו רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

הברית-מילה היתה כשלש-ארבע שעות לאחר תפלת שחרית, לאחר כל השיעורים של הפסק - כפי שמצינו בשו"ע של רבינו הזקן כמה שיעורים: עד שיסיח דעתו, ב' שעות, וכיו"ב - ואעפ"כ, התעטף בהטלית שלו ללא ברכה.

ואף שהי' יכול להתעטף בטלית שאולה שאין מברכים עלי', מ"מ, התעטף בהטלית שלו דוקא, וללא ברכה, להורות שאין צורך לברך עוה"פ גם לאחר שיעור הפסק.

בשעת הברית-מילה הבחנתי שכ"ק מו"ח אדמו"ר - שהי' הסנדק - נראה חיור ולבן מאד, ובשעת החיתוך, הפנה כ"ק מו"ח אדמו"ר את ראשו כמי שלא יכול להסתכל על דם. ולהעיר על הפלא שבדבר - שהרי כ"ק מו"ח אדמו"ר הי' שוחט, ואף על פי כן, הפנה את ראשו כמי שאינו יכול להסתכל על דם.

כמו כן הבחנתי שבמשך כל זמן הברית-מילה הי' כ"ק מו"ח אדמו"ר מרחש בשפתיו ("געשעפטשעט מיט די ליפן") בלחש - אינני יודע מה אמר בשעת מעשה, אבל הבחנתי שאומר משהו.

אח"כ שאלתי את כ"ק מו"ח אדמו"ר מה אמר בשעת הברית-מילה, (כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך ואמר:) והוספתי, שזהו דבר הנוגע לפועל, שאם יכבדוני פעם בסנדקאות אדע מה צריכים לומר... - אבל כ"ק מו"ח אדמו"ר לא השיב לי.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:) נו, אינני יודע אמנם מה אמר, אבל יודע אני עכ"פ שהי' אומר משהו.

ר"ד בעת ברית מילה, ז' אדר שני ה'תשי"א

סיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר אודותו בזה

שאמר [הסבא משפאליע] לאדמו"ר ה"זקן איר האט אנגעהייבן שרייבען א ספר של צדיקים און די וועלט קען דאס ניט פארטראגען זיינען נתעורר געווארען [=אתם התחלתם לכתוב ספר של צדיקים והעולם לא יכול לסבול זאת, נתעוררו] קטרוגים למעלה ופסקו שישרף, ואני אעלה באותו להב השמימה, וכן הי' שבזמן השריפה נסתלק הרב ה"צדיק הסבא משפאליע.

ממכ' יו"ד מנ"א תשי"ד

•

ליקוט מהצוואה (ולא הל' ממש)

. . . אני דקדקתי לומר בכל יום – לבד ש"ק ויו"ט – ט"ז קדישין.

ברכו קדיש אחר התפלה בשבת – לא לאמר.

אמירת הקדיש – להפסיק חודש ויום א' קודם. על דרך "משל אם יום היאר ציי"ט הוא י' שבט יאמר קדיש עד ט' טבת ועד בכלל.

זוגתי' אבקש בשנה הראשונה תתן צדקה בעד נשמתי בכל יום ב' וה' וערב ש"ק וערב ר"ח. ואם יהי' באפשר לתת באותו היום הצדקה לעניים מה טוב ומבקש אני להשתדל בזה.

קוני' חנוך לנער – צוואת כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע – ע'

•

ביאת משיח

כיון שאלי' צריך לבוא קודם ביאת משיח [עיי'ן סוף מלאכי ("הנני שולח לפניכם את אלי' הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא"), עירובין מג: ("תא שמע הריני נזיר ביום שבן דוד בא מותר לשתות יין בשבתות ובימים טובים ואסור לשתות יין כל ימות החול אי אמרת

לח רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

בשלמא יש תחומין היינו דבשבתות ובימים טובים מותר אלא אי אמרת אין תחומין בשבתות ובימים טובים אמאי מותר שאני התם דאמר קרא הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא וגו' והא לא אתא אליהו מאתמול אי הכי בחול כל יומא ויומא נמי לישתרי דהא לא אתא אליהו מאתמול אלא אמרינן לבית דין הגדול אתא הכא נמי לימא לבית דין הגדול אתא כבר מובטח להן לישראל שאין אליהו בא לא בערבי שבתות ולא בערבי ימים טובים מפני הטורח") יד מלכים יב' ב' ("יראה מפשוטן של דברי הנביאים שבתחילת ימות המשיח תהיה מלחמת גוג ומגוג ושקודם מלחמת גוג ומגוג יעמוד נביא לישר ישראל ולהכין לבם שנאמר הנה אנכי שולח לכם את אליה וגו' . . . ויש מן החכמים שאומרים שקודם ביאת המשיח יבא אליהו") [צריך "עיון איך ר' עקיבא וחכמי דורו טעו על בר כוכבא לומר שהוא משיח, והרי כיון שאלי' מוכיח על ביאת משיח ולא בא בזמן בר-כוכבא - מוכח דאינו משיח. ויש "לומר שאינו ברור ברז"ל יום ביאת אלי' בדיוק, אם קודם גילוי הראשון דמשיח או קודם נצחונו במלחמה או קודם שיודו בו הכל וכיוצא "בזה ולכן הי' מקום לומר על בר "כוכבא שהוא משיח.

אוסף רשימות קצרות – נדפס תורת מנחם ח"א בתחילתו

•

ואלה מסעי

ואלה מסעי קשה "קצת לאיזה תכלית ספור כל המסעות ועל כרחך צריך "לומר שלכל אחד נוגע למעשה. והנה ברש"י מצטט מבמדבר "רבה: "משל למלך שהיה בנו חולה והוליכו למקום רחוק לרפאותו כיון שהיו חוזרין התחיל אביו מונה כל המסעות אמר לו כאן ישננו כאן הוקרנו כאן חששת את ראשו(ך) וכו'" אבל בזה גופא אינו מובן מה ההוראה מזה לפועל. אלא בהקדם שהכל הולך

ומתקדם, וכמ"ש באגה"ק שבכל ר"ה יורד אור עליון יותר, אף שבפרט עתה הם **עקבות** משיחא וכמ"ש בקובץ . .

וזוהו ענין אלה מסעי ותיכף מבאר בשביל מה מספר כי **כל** המסעות הם אשר יצאו בני"י מארץ מ"צריים ולא רק הא' בלבד כיון שמצרים היינו לשון מיצרים וגבולים, ובכל מסע ומסע הוא יציאה מעוד מיצר וגבול. ע"ד דוגמא לשנות רגילותו שאם הי' רגיל ללמוד מאה פעמים ילמד ק"א פעמים וכשזה נעשה רגילות אזי ק"ב וכו' מאד שלך כו' ילכו מחיל אל חיל. והם מקומות שחש בראשו, אבל כמו בגשמיות אחר "כך מחזק ביותר, כמו "כן גם בזה גדולים בעלי "תשובה יותר כו' מכיון שהמיחוש מחזק יותר לאחר-מכן.

אבל בשביל זה צריך "להיות ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם שבכל מסע הוא כותב וממשיך את המוצא ומקור ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו

ושני זמנים: ט"ו ניסן - הנשמה בירידתה במדרי' צדיק ור"ח מנ"א . .

אוסף רשימות קצרות - נדפס תורת מנחם ח"א בתחילתו

תנאים

היינו שאיזה זמן קודם החתונה מתקבצים ב' הצדדים ועושים קישור ביניהם, ומתדברים על "דבר זמן ומקום ופרטי החתונה הנדוניא וכו', וכותבין שטר בקיום כל "זה.

והנה כל מנהגי ישראל תורה הם, אינם הסכמים כמו אצל שאר העמים. וגם בהנ"ל רמז גדול יש בדבר, כי הנה לכל אחד ו"אחד יש איזה תפקיד בחיים, ובפרט לעם ישראל בכלל, ולכל אחד מהם בפרט. .

מ רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

* * *

חתונה - מתחיל תקופה חדשה בחיים. ולכן דימוהו את החתן לגר שמוחלין לו עונותיו (ירוש' ביכורים ג, ג) כי עד אז לא הי' האדם בשלימות, וכמאמר רז"ל (יבמות סג, א) זכר ו"נקבה בראם ודוקא אחר "כך ויקרא את שמם אדם - היינו שלפני זה לא הי' האדם בשלימות, ונפסק בשו"ע אבן העזר בתחילתו חייב כל אדם לישא אשה כדי לפרות ולרבות וכל מי שאינו עוסק בפריה ורביה כאלו שופך דמים וממעט את הדמות וגורם לשכינה שתסתלק מישראל, כי אדם הוא שם המורה על השלמות, וכמרז"ל (יבמות סא, א) אתם קרואים אדם, ובספרים' פירשו שאדם הוא מל" אדמה לעליון שזהו שלימות הכי נעלית, ואין "אומרים תואר זה אם שרוי בלא אשה, כי תפקיד האדם הוא לא רק לתקן עצמו, כי "אם לזכור תמיד שהוא חלק מעם בני", וגורלם גורלו. ועליו לבנות בית בקומה שלימה של כל עם בני", ויסוד הבית מתחילין בברכה, והתחלתה אשר קדשנו במצותיו כו', ואח"כ אומר החתן הרי את מקודשת, שתיבת קדוש ב' פי' בו קדושה והבדלה, כי ביסוד כל ענין שישראל עושה, צריך "להיות הרעיון שמובדל הוא מכל עמי הארץ, וכל חיינו צריכים "להיות קדושה אריכתא, ואז סוף "סוף אם עבודתו כדבעי, לא לשם חיפוש כבוד, ולא כדי שיתקרא רב וכדומה בטוח הוא שמנצח ומתגבר על כל ההעלמות וההסתרים. ודוגמא לדבר היום יום יב תמוז כו'.

* * *

במסיבתנו לכבוד חתן ו"כלה, שנבנה בית בישראל בנין עדי עד, הנקראת' סעודת מצוה, ולא עוד אלא שאמרו רז"ל כל הנהנה מסעודת חתן ומשמחו (ברכות ו, ב) זוכה לתורה

תנאים

מא

שניתנה בה' קולות, שדימו זאת למעמד מתן "תורה. והטעם מובן, כי מ"ת נקרא' ביום חתונתנו - נישואי הקב"ה' וכנסת ישראל.

והנה כמה ענינים נעשים בקדושי איש ואשה: (א) הדבר שבו מקדש צריך לעשותו ענין של קידושין - וכמו בשטר שצריך "להיות נכתב לשמה [ומדעתה]. (ב) מקדש בו - נותן השטר להאשה, האשה מסכמת לזה ומקנה עצמה לו. ועל ידי כל "זה נעשה ב' גדרים: שנקנתה האשה לו - ודוגמת זה מצינו גם בשאר קנינים, ושאר לה אכולי "עלמא כהקדש, וזה לא נמצא במקום "אחר.

אבל ענין זה שלא מצינו דוגמתו בקנין אחר נעשה בגזירת ה"כתוב, ועל דרך מה "שכתב רש"י כתובות (ג, א) לענין גט שבגזירת ה"כתוב מתיר איסור הנ"ל ("אע"פ שהקידושין קיימים עד עכשיו גזירת הכתוב היא שהגט כורתו ומתיר איסורו").

כי לטעם הר"ן שהוא מפני שמחומר הענין [?]

(? ויש לחבר ב' הענינים שע"פ הר"ן מבואר מפני מה אין ללמוד מכאן)

מצוה לישראל לעשות קדש ישראל בכסף - פרנסה דומה [?] פסח באר אח"כ שטר שנכתב לשמה ומדעתה.

וכן בישראל: שגם מכסף עושין קידושין ופשיטא שטר - תורה - קירוב בדרים ואז גזירת ה"כתוב שנבנה בית בישראל קדוש כהקדש ואין תכדדכ"ד כי הוא בנין עדי "עד.

* * *

ארז"ל (פרקי דר"א פט"ז) חתן דומה למלך מה מלך הכל מקלסין אותו אף חתן מקלסין אותו כל ז' ימי המשתה. ובגמרא

מב רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

כתובות באריכות כיצד מרקדין לפני הכלה שמשבחין את הכלה, וכל"ה כתוב על "ידי ירמי' (לג יא) קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה, אשר יש "מפרשים שפי' קול שמשבחים את החתן ואת הכלה. ועוד אומר שם מה מלך משתה ושמחה לפניו כך חתן משתה ו"שמחה לפניו כל ז' ימי המשתה, ובפרט בסעודת נישואין שצריכים "להיות בשמחה, שמתקבצים ושמחים על היין, ומברכים את החתן ו"כלה, ומתברכים עמהם, באמרם לחיים לחיים ולברכה.

ובבני "ישראל הקשורים עם התורה ומ"צוות, הנה, גם הקילוס הוא על "פי ובתורה ומ"צוות.

* * *

מיר האָבן זיך צוזאַמענגעקליבן צו פייערן אַ חתונה. וכדין ומנהג לשמח חו"כ במאד. אַלע דינים פון אידן און אפילו די אידישע מנהגים זיינען תורה און האָבן אין זיך אַ טיפן זך און אינהאַלט, וואָס יעדערער קען פון דעם אַסך נעמען אין זיין אויפפירונג. מיר געפינען דעם אויסדרוק אין תנ"ך אויף חתונה האָבען ויבנו בית בישראל . .

[= התאספנו לשמוח בחתונה. וכדין ומנהג לשמח חו"כ במאד. כל הדינים דבנ"י ואפילו המנהגים היהודיים הם תורה וטמון בהם עומק זך ותוכנו, שכאו"א יכול לקחת מכך הרבה ולפעול. אנו מוצאים שנדפס בתנ"ך על חתונה ויבנו בית בישראל . .]

* * *

נתאספנו בחתונה, בנין בית חדש בישראל, עם ישראל מכריז האחדות בעולם, גם בחייו הסיסמא היא עם אחד, אשר כל חברי' הם אברי קומה שלימה היא כללות האומה.

וכל מקרה שקרה לפרט, ובפרט מקרה חשוב כבנין עדי עד, נוגע להכלל, וביותר לאלו הנמצאים באותו מעמד ומקרה משמח, ממשיך שמחה על כל המסיבה - מזל "טוב לכל הנאספים, ובפרט לחתן ו"כלה, הנוטלים חלק בראש, כי הם סיבת המשכת השמחה.

אם בכל הזמנים - זקוקים לשמחה, על אחת כמה ו"כמה בשעה זו שאחינו בשרנו נמצאים בצרה.

אשר לכאורה מקשה המקשה איך יש מקום לשמחה, ובפרט החרדים לדבר ד' ולתורתו ואינם שטים אל רהבים בתקות שוא שואלים כמתיאשים: על מי לנו להשען ועל מה לקוות?

ודווקא עתה בימים שלפני חנוכה רואים אנו מעשה אבות סימן לבנים.

עת צרה היתה אז ביותר. לא רק מבחוץ שעמדה מלכות' יון הרשעה להשכיחם כו', אלא גם מבפנים שעמדו המתיונים וטמאו את היכל קדשך כו'. וצרה ביותר שדרושה היתה תקיפות ברוח וגם תקיפות בגשם. אבל לא ינום ולא יישן שומר ישראל, ומסר גם במלחמה הגשמית גבורים ביד חלשים וזדים ביד עוסקי תורתך, וגם במלחמה הגשמית גבורים ביד חלשים וזדים ביד עוסקי תורתך, וגם במלחמה הרוחנית שדלקה מנורת בית המקדש ח"ימים עד שעשו שמן טהור מחדש. אבל

מד רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

תנאי אחד צריך הי' להיות שפך אחד הי' צריך "להיות טהור על ידי שהי' חתום בחותם של כהן גדול ויש בו להדליק את המנורה.

יהודים! אל מקום ליאוש בענינו לא נחות אף שאלו ברכב כו', כי עם נצחי אנו על "ידי התקשרות בד' נצחי, על "ידי תורה ומ"צוות נצחיים, ודורשים מאתנו רק התחלה, פתחי לי כחודה של מחט.

אוסף רשימות קצרות – נדפס תורת מנחם ח"א בתחילתו
הכותרת "תנאים" נתנה ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

•

עניני חנוכה

ישראל יש להם ד' אחד, ועל "ידי תורה אחת הרי גם הם עם אחד ומיוחד אף בפזורם בד' כנפות הארץ. ולכן שמחה של א' מהם שייכת ומוספת אומץ בכל בני "ישראל.

ואף שלכאורה כשבני "ישראל מעבר לים נתונים בשבי', ואין לראות, בעין השכל, אופן הצלה לכולם, הרי "זה סיבה ליאוש - היפך שמחה,

אבל זהו מקווים בולטים של צורת עם ישראל, שאין נותנים מקום ליאוש, כי תמיד יש תקוה, ובטוחים בנצחיותם.

ולמדים זה גם ממאורעות ימי החנוכה, שהיו חלשים ומעטים נגד ממלכה אדירה, וגם מבפנים תנועת המתיוונים הלכה ומתפשטת - ובכל "זאת עמדו מתתי' ובניו בכל תוקף, וסוף סוף היו הם המנצחים, ומיון והמתיוונים לא נשאר שריד.

ונס גדול הי' שם שקבעו על "שם זה מצות נר "חנוכה. ותוכנה דהנס: שצריך "להיות שמור פך שמן חתום בחותמו של

כהן "גדול, ואף שאין בו אלא להדליק אלא יום אחד - הוא דולק עד שמכינין שמן טהור להדליק, ואין הפסק בהדלקת ה"נרות. עלינו לשמור שילדי וילדות בני "ישראל לא יהיו בהם מגע נכרים לטמאם ח"ו. ואם יבואו ויאמרו אין בהם להדליק אלא יום א' - מובטחים ועומדים שידליקו ויאירו הלוך ואור. ועבודתנו היא באופן גלוי שלא להתבייש - על פתח ביתו מבחוץ, להאיר גם ברשות ה"רבים, ומוסיף והולך מיום ליום, כי מעלין בקודש.

* * *

התחילו להאיר את החושך לא רק בבית אלא גם בחוץ, על "ידי אור התורה האירו את חושך היאוש על "ידי אור הבטחון בד' וביעודי נביאיו, ואז האור מוסיף והולך מוסיף והולך. ובשורה ראשונה עומדים אלו המתעסקים בהדלקת ה"נר של נר ד' נשמת אדם שבילדי בני "ישראל, ומעמידים אותם בקרן אורה שיהיו למופת בעם ישראל. ועי"ז יתגלה הנס - פרסומא ניסא, שיראו הכל נפלאות ד' בגאולת עמו ע"י משיח צדקנו במהרה "בימינו אמן כן יהי "רצון.

אוסף רשימות קצרות - נדפס תורת מנחם ח"א בתחילתו

•

הדרן למשניות

חלות דבש מאימתי מטמאות משום משקה, בית שמאי אומרים משיהרהר. בית הלל אומרים, משירסק כו' (עוקצין ג, יא) ב' פי': אם קודם להרהור או לריסוק היו החלות - טהורים או קודם היו - אוכלים! מהל' משום משקים משמע דמקודם היו החלות - אוכלים ולאחר ההרהור או הריסוק נעשו משקים ואז "מטמאות משום משקים". וגם הרמב"ם שבפי' המשניות פי' שחלות דבש בכוורתן

מו רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

אינן אוכלין ולא משקין, חזר בו בספר היד (הל' טומאת אוכלין פ"א הי"ח) שפסק "דבש בכוורתו מטמא טומאת אוכלין . . משירסק החלות מתטמא משום משקה".

בתיבת משיהרהר ג' פי': (א) "משיהרהר מח'שבה בלבו לרדות הדבש", (ב) "משיביא עשן להבריח הדבורים", (ג) "לשון לחרחר ריב, שנראה כאילו רוצה לחרחר ריב עם הדבורים". לכאורה יש לפרש כפי' הג' - למעט במחלוקת אם מחשבה מטמאה אם לאו, ובשלמא אם הי' הפי' שמתחלה טהורים - יש ל"פרש מח'שבה, וכמו "שנפסק לענין כמה עניני טומאה דאין "צריך מעשה אלא די במחשבה, ובמס'כת זו גופא גם "כן. אבל כאן דאסקיני' כהפי' דמקודם אוכלים, ואם "כן צריך לעקור ממצב אחד דטומאת אוכלין ולהביאו למצב ב' - דטומאת משקין, צריך מעשה ממש.

~~[דוגמא לדבר דב"ד יכול להפקיר היינו להוציא מרשות א', או שהפקר יעשה נכסיו של זה, אבל א"י לעשות שניהם בב"א].~~

ובשלמא אם הי' משקין רק חומר שמטמא, ניחא שמחשבה יכולה להוסיף חומר בטומאה, אבל הרי טומאת משקין דרבנן, מה שאין "כן טומאת אוכלין ואם נפרש כהפי' הא' - נמצא שמחשבה מורידה מחומר הטומאה. והוא בדוגמת (כלים ספכ"ה) דכלים יורדין לידי טומאתן במח'שבה ואין עולין מידי טומאתן אלא במעשה.

והנה להגירסא הב' במשנה - במחרחר בחי"ת ג"כ ב' פי' - עשן וריב, ומפני הנ"ל צריך "לפרש לכאורה כפי' הג', ובתפארת "ישראל הקשה דאין המעשה דחרחור מורה על כך שיהי' לשתי' - דלמא רוצה לאכלו, דהרי "דבש בכוורתו אוכל הוא", ובשנה העברה תי' באופן "אחר, ועתה יש "לומר, דמצינו בכגון זה בסברות

הדרן למשניות

מז

הפוכות, דלפעמים מקפידין ולפעמים לא אכפת. ויש "לומר החילוק דאם בא מפני סברא אחת פועל יוצא הפוך, לא אכפת, מה שאין "כן אם מפני סברות שונות. וכן יש "לומר גם כאן. ובמילא יובן גם "כן טעם פלוגתת בית "שמאי ובית "הלל, ובהקדם, דבתורה יש ענינים הפועלים פעולתם מצד "עצמם, ויש שפעולתם הוא על "שם סופם, היינו דפועלים עתה מפני שיש בהם בכח ענין שיתגלה בפועל לאחר זמן, ואינו נוגע מה שמפני סבה צדדית לא יבוא הפועל לאחר זמן. דוגמא לדבר יש למצוא במקצועות שונות בהלכה, ונביא א' מכל סוג: מח'שבת פגול, לכאורה אפשר "לומר שהמח'שבה פוסלת מפני שטמון בה בכח האכילה חוץ לזמן או למקומו, ואינו נוגע מה שאחר "כך ישנה דעתו כנ"ל. אבל על "כרחך לומר שאינו, כי המח'שבה הולכת אחר הכהן, אף שאין האכילה תלויה כלל בו כי "אם בבעלים, ולדוגמא לשלמים שהבשר לבלעלים. ועל כרחך צריך "לומר שהפסול הוא מפני המח'שבה מצד "עצמה, ולא מפני שהיא גורמת לאכילה חוץ למקומו - ומכאן הוכחה שישנם ענינים שפעולתם על-שם סופם. דוגמא מסוג הב': כלל בידנו (ר"ה) אין דנין את האדם אלא לפי מעשיו של אותה שעה. ולכאורה הי' צריך "להיות כן בכל העונשין, יוצא מכלל זה בן סורר ומורה, שעליו ארז"ל (סנה"ל) שנידון על "שם סופו דוקא- מה-שאיין-כן בכל העונשים שנוגע רק פעולתו עכשיו.

*

ובהקדם: בדיני ופלוגתות בית "שמאי ובית "הלל יש (א) או לחפש טעם חדש בכל פלוגתא חדשה, (ב) או לחפש שיטה מסוימה בכל הפלוגתות שעל פי "זה יובנו איזה דינים בב"א,

מח רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

וכמובן דרך השני יותר שכלי וקרוב אל האמת. כיון שהוא מתאמת בענינים אחדים.

*

- והנה גם בכאן יש "לומר טעם הפלוגתא בשנים: (א) בית "שמאי סבירא" להו דמח'שבה מהני לשוי' (חלות הדבש) משקה, כמו בכמה עניני טומאה דיורדין לידי טומאתן במח'שבה - וכמו בטבעת בהמה שטהורה שחשב עלי' לאדם ומטמאה (כיון שטבעת אדם טמאה), ובדוגמת ענין הפיגול דמח'שבה מצד "עצמה מועלת ובית "הלל סבירא" להו דבעי רסוק ממש, ולא "מפרשים לא מח'שבה ולא חרחור כב' הפי' - עשן וריב - ואז יוקשה כנ"ל שהוי מחל'וקת רחוקה - אם מחשבה מועלת, וגם הרי אין המעשה דחרחור מוכיח (כקושיית התפא"י). (ב) או יש "לומר דפלוגתתם הוא דבית "שמאי סבירא" להו סברא כללית בכמה דינים, דכיון שנמצא בכח מהני, ובית "הלל סבירא" להו דבעי הפועל "ממש. ואז סרו ב' קושיות הנ"ל כיון דאי"ז מחלוקת רחוקה אלא בכל דין נוגע. ומחזק סברה הב' דמצינו בכמה "מקומות שיטת בית "שמאי כן - דכיון שנמצא בכח מהני.

ושינוי הגרסות: להגורסים "משיחרר" - לבית הלל מהני מח'שבה וחשיב בפועל כיון שהוא הבעל ה"בית.

ובית "שמאי ובית "הלל לשיטתייהו בבבא "מציעא ספ"ג החושב לשלוח יד בפקדון דבית "שמאי מחייב על מחשבה - כיון שבכח טמון בה המעשה דשליחת יד ובית הלל "אומרים עד שישלח יד - דבעי הפועל. והנה יש "לדחות דבית "שמאי מחייבים אמח'שבה מצד "עצמה וחשיב פועל, אבל זה דוחק, כיון שאין החפץ שלו, ולכן יש "לומר שהוא מפני שבמח'שבה יש בכח מה שישלח יד אחר "כך בפועל, ואין מעכב על "ידו כיון שנמצא

מט

הדרן לנדה וש"ס

החפץ ברשותו, ואינו נוגע אם מפני סבה צדדית יעכב הפועל, ובפרט לפי הדעה שמח'שבה מהני, ואף שרש"י ותוס' בב"מ מפרשים דבור דווקא, אבל בקדושין פירש"י גם אמח'שבה - ובשטה מ"קובצת בבא "מציעא האריך בזה -

וצריך "לומר בהחושב כו' כיון שהוא בענין של עבירה.

עוד מקומות "אחרים במס' זו גופא הדגים כו' ולא נקט

משיהרהר דבמשנה אין צדין . . .

אוסף רשימות קצרות - נדפס תורת מנחם ח"א בתחילתו

•

הדרן לנדה וש"ס

תנא דבי "אלי' כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן עולם הבא שנא' הליכות עולם לו אל תרי הליכות אלא הלכות כו', ופי' בתוס' דאידי דאיירי לעיל בהלכות מסיים מענינא דהלכות בדבר טוב. והנה לעיל בהלכה קאי לענין יום עשירי דנדה, אם צריך "להיות שומרת יום כנגד יום, ופילגי בזה ר"י (דבעי שימור), ור"ל (דלא בעי), ומפרש בתוס' דפליגי בסברא, אבל אינו מסביר מחלוקתם. גם צריך "להבין שינוי ב' הל'שונות בגמרא, דללישנא "קמא פליגי בעשירי אם הוא כט' או כ"א, וללישנא "בתרא פליגי בי"א אם נעשה שמור ליו"ד ומחולק בשנים משאר הימים א"ל . . .

אוסף רשימות קצרות - נדפס תורת מנחם ח"א בתחילתו

הכותרת נתנה ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המש"ח שליט"א

•

ליקוט מאמרי רז"ל בענין (החזקת) ת"ח

(ברכות י, ב) המארח תלמיד "חכם בתוך ביתו ומהנהו

מנכסיו כו' כאילו מקריב תמידין.

נ רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ועיין במדרש "רבה ספכ"א שע"י תמידין אין אדם לן וחטא בידו, ובילקוט "שמעוני פנחס שנים ליום פרקליט ליום לאותו היום שנא' (מלאכי ג) והיו לי גו' (ימות המשיח)

(שם לד, ב) כל הנביאים לא נתנבאו אלא כו' למהנה ת"ח מנכסיו כו' כל הנביאים לא נתנבאו אלא לימות המשיח.

והשייכות לימות המשיח יש "לבאר על פי מה "שכתוב ברעיא "מהימנא - הובא באגה"ק סכ"ו - זח"ג (קכה, א) דת"ח נק' שבת ויו"ט ולית לון אלא מה דיהבין לון אינון חולין ולימות המ"שיח יהי' להיפך.

(שבת כג, ב) דרחים רבנן הוי לי' בנין רבנן.

(שם קיד, א) איזהו ת"ח - שאומר הלכה אפי' במס' כלה, - בני ישראל כלה להקב"ה ות"ח מגלים זה בבני ישראל מן הכח אל הפועל, כי יודעים דיני מס' כלה, היינו אופני העבודה וקיום התורה ומ"צוות המתאימים לכל אחד ו"אחת, ב' בחי' כלה (לקו"ת שה"ש בתחלתו באריכות) נאה חסודה והוא בפרט בדורות הראשונים (לקו"ת ד"ה וארשתיך ותו"א סד"ה כי אתה נרי) ובזה אם אין חכ"מה אין יראה, מס' כלה הבאה אחרי לימוד כל הש"ס, חכ"מה של האיש זה הקב"ה, וישנה כלה אפי' חגרת ואפי' סומא ובפרט הוא בעקבתא דמשיחא ובה משפיעים רק ביטול היש יראה "תתאה, כמורא בשר ודם, הקודמת לחכמת מס' כלה שהיא קלה.

(שם) ת"ח שמניח חפיציו ועוסק בחפצי שמים מצווין לעשות מלאכתו.

(פסחים נג, ב) המטיל מלאי לכיס ת"ח זוכה ויושב בישיבה של מעלה.

(כתובות קה, ב) המביא דורון לת"ח כאלו מקריב בכורים.

ליקוט מאמרי רז"ל בענין (החזקת) ת"ח נא

וגדול מה ש"נאמר בבכורים דוקא – בתנחומא ריש "פרשת תבוא: יורד אדם בתוך שדהו ראה אשכול שביכר כו' ומבקש רחמים על עצמו ועל ישראל ועל ארץ "ישראל כו' אינו זז מכאן עד שתעשה צרכי. ושם שהיתה יוצאת בת "קול ואמרה "לו תזכה לשנה הבאה כו' כאדם שהוא נותן פרי חדש כו'. (וצריך עיון "גדול שפסוק השקיפה המובא שם קאי בוידוי מעשר ולא במקרא בכורים).

(שם קיא, ב) העושה פרקמטיא לת"ח והמהנה ת"ח מנכסיו (על ידי "זה יזכו לחיות. רש"י, ומבואר על פי מה "שכתוב בתניא ספ"ב שת"ח הם הממשיכים חיות לבני דורם).

(שם) כאלו נדבק בשכינה (ומבואר בתניא ספ"ב).

(סוטה כא, א) שמעון אחי עזרי' ר' יוחנן דבי נשיאה. (התנא שמעון ואחיו עזרי' עשו כישכר וזבולון, וכן ר"י והנשיא).
וירא רבה רפכ"ה – באריכות על "דרך הנ"ל בסוטה.

(שבת קיט, א) עשירים שבבבל במה הם זוכין (לעושר גדול כזה) על "ידי שמכבדין את התורה.

(קה"ר עה"פ ושנאתי אני את כל עמלי) ר"מ הי' משתכר ג' סלעין בשבוע אוכל ושותה באחד מתכסה באחד מפרנס ת"ח בא'.

חולין (קלד, ב) אדם חשוב (עליו לגדלו ולהעשירו, רש"י) . . תלמוד "לומר והכהן ה"גדול מאחיו גדלהו משל אחיו [הטעם בפשיטות יש "לומר על פי מה "שכתוב במורה "נבוכים ח"ג פמ"ה "שתהי' לבית גדולה ותפארת אצל הכל"] הטעם על "פי דא"ח יש "לומר על פי מה "שמבואר במצוה שלא יעבור כהן בעל "מום בהיכל שכיון שנפגם בחיצוניותו הוזהר שלא ליכנס להיכל שם הגילוי הוא בחיצוניות שלא יפגום בגילוי (דרך מצוותיך לג, א).

נב רשימות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

(ברכות ס"ג סע"ב. באריכות שיר השירים "רבה על" פסוק סמכוני ומסיים שם:) ללמדך שכל מי שעושה חסד עם א' מגדולי ישראל מעלין לו כאילו עשה עם כל ישראל.

רמב"ם (הל' דעות פ"ו ה"ב) עיין "שם. ("מצות עשה להדבק בחכמים ותלמידיהם כדי ללמוד ממעשיהם כענין שנאמר ובו תדבק וכי אפשר לאדם להדבק בשכינה אלא כך אמרו חכמים בפירוש מצוה זו הדבק בחכמים ותלמידיהם לפיכך צריך אדם להשתדל שישא בתלמיד חכם וישיא בתו לתלמיד חכם ולאכול ולשתות עם תלמידי חכמים ולעשות פרקמטיא לתלמיד חכם ולהתחבר להן בכל מיני חבור שנאמר ולדבקה בו וכן צוו חכמים ואמרו והוי מתאבק בעפר רגליהם ושותה בצמא את דבריהם")

רמב"ם (סוף הל' שמיטה ויובל) לוי כו' הם חיל השם . . . והוא ברוך הוא זוכה להם . . . ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש . . . אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעבדו **לדעה את ה' כו'.**

מכתב אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע ועשית בדי עצי שטים (בקובץ מכ' שני סי' י"ט) ושם "נסמן.

צורבא מרבנן דאיתא במתא כל מילי דמתא עלי' רמיא (מו"ק ז, א).

אוסף רשימות קצרות – נדפס תורת מנחם ז"א בתחילתו

מפתח עניינים – תורת משיח וגאולה

	משיח	אלי' הנביא
(שלבים	יג-יד	יג-יד (זמן ביאתו).
	בהתגלותו).	גאולה
	עקבתא דמשיחא	יח (נס).
יב (שלא לילך אחר	הטו"ד). יד. יז (שלילת	ימות המשיח
היאוש). כא-כב (כלה חגרת	וסומא).	כא (שייכותם להחזקת
		ת"ח).
		לעתידי לבוא
		י-יא (לא נתאוו כו' אלא
		לדעת את ה' בלבד).

•

לזכות

**כ"ק אדמו"ר שליט"א
מלך המשיח**

* * *

בבריאות הנכונה וחיים נצחיים
ויוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה
ויבנה מקדש במקומו
ותיכף ומיד ממש

* * *

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם

ועד